

Trafikkskilt

Tekniske bestemmelser og retningslinjer
for anvendelse og utforming (skiltnormal)

Del 2

Fareskilt
Markeringsskilt
Vikeplikt- og
forkjørsskilt

1998

Statens vegvesen
Vegdirektoratet

Trafikkskilt

**Tekniske bestemmelser og retningslinjer
for anvendelse og utforming (skiltnormal)**

Del 2
Fareskilt
Markeringsskilt
Vikeplikt- og forkjørsskilt

1998

Håndbøker i Statens vegvesen

Dette er en håndbok i Vegvesenetshåndbokserie, en samling fortløpende nummererte publikasjoner som først og fremst er beregnet for bruk innen etaten.

Håndbøkene kan kjøpes av interesserte utenfor Statens vegvesen til de priser som er oppgitt i håndbokoversikten - håndbok 022.

Det er Vegdirektoratet som har hovedansvaret for utarbeidelse og ajourføring av håndbøkene.

Ansvar for grafisk tilrettelegging og produksjon har Grafisk senter i Vegdirektoratet

Vegvesenets håndbøker utgis på 2 nivåer:

- Nivå 1 - Rød farge på omslaget - omfatter forskrifter, normaler og retningslinjer godkjent av overordnet myndighet eller av Vegdirektoratet etter fullmakt.
- Nivå 2 - Blå farge på omslaget - omfatter veiledninger, lærebøker og vegdata godkjent av den avdeling som har fått fullmakt til dette i Vegdirektoratet.

Trafikkskilt

Tekniske bestemmelser og retningslinjer for anvendelse og utforming (skiltnormal)

Del 2: Fareskilt, Markeringsskilt, Vikeplikt- og forkjørsskilt.

Nr.050 i Vegvesenets håndbokserie
Opplag: 1000
Trykk: Stens Trykkeri

ISBN 82-7207-460-5

FORORD

Vegdirektoratet har med hjemmel i skiltforskrift av 10. oktober 1980 § 31 nr. 1 fastsatt nye tekniske bestemmelser og retningslinjer for fareskilt, vikeplikt- og forkjørsskilt, markeringsskilt og underskilt til disse skiltgruppene. Bestemmelsene erstatter tidligere bestemmelser gitt i kapitlene 11, 12, 18 og 19 i Håndbok-050 Skiltnormaler '87 og endringer fastsatt av Vegdirektoratet i brev av 18. november 1988 (skilting av bratte bakker) og NA-rundskriv nr.95/12 av 24. mars 1995 (skilt 906). De nye bestemmelser trer i kraft straks.

Tekniske bestemmelser og retningslinjer for offentlige trafikkskilt, vegoppmerking og trafikksignaler er hittil blitt publisert samlet i Håndbok-050 Skiltnormaler. Det har imidlertid vist seg vanskelig å holde en så stor publisering å jour - siste utgave av håndboken er fra 1987. De tre hoveddeler av håndboken - skilt, oppmerking og signaler - henviser seg også i noen grad til ulike grupper av fagspesialister. Normalbestemmelsene vil derfor heretter bli publisert i tre separate håndbøker:

- Håndbok 048 Trafikksignaler (signalnormal)
- Håndbok 049 Vegoppmerking (oppmerkingsnormal)
- Håndbok 050 Trafikkskilt (skiltnormal)

Skiltnormalen er et omfattende normalverk. For å forenkle fremtidig oppdatering og revisjon blir den nye Håndbok 050 utgitt i fire separate deler:

- Del 1 Fellesbestemmelser
- Del 2 Fareskilt, markeringsskilt, vikeplikt- og forkjørsskilt
- Del 3 Forbudsskilt, påbudsskilt, opplysningskilt
- Del 4 Serviceskilt, vegvisningskilt

Denne første utgaven av Del 2 er i det alt vesentlige en oppdatert utgave av kapitlene 11, 12, 18 og 19 i Håndbok-050 Skiltnormaler '87. Innholdet er ført å jour med endringer i forskrifter og normalbestemmelser etter 1987. I tillegg er det gjort enkelte mindre endringer av teknisk art.

Skiltnormalens bestemmelser er bindende for skiltmyndighetene, jf. skiltforskriften § 31. Dersom det i helt spesielle tilfeller anses nødvendig eller ønskelig å fravike normalens bestemmelser, skal dette tas opp med Vegdirektoratet.

Vegdirektoratet
Transport- og trafikksikkerhetsavdelingen

November 1998

INNHOOLD

2-1. Fareskilt 07

- 100 Farlig sving
- 102 Farlige svinger
- 104 Bratt bakke
- 106 Smalere veg
- 108 Ujevn veg
- 110 Vegarbeidere
- 112 Steinsprut
- 114 Rasfare
- 116 Glatt kjørebane
- 118 Bevegelig bru
- 120 Kai, strand eller fergeleie
- 122 Tunnel
- 124 Farlig vegkryss
- 126 Rundkjøring
- 132 Trafikklyssignal
- 134 Planovergang
- 136 Avstandsskilt
- 138 Jernbanespor
- 140 Avstand til gangfelt
- 142 Barn
- 144 Syklende
- 146 Dyr
- 148 Møtende trafikk
- 150 Fly i lav høyde
- 152 Sidevind
- 154 Kryssende skiløype
- 155 Kryssende rideveg
- 156 Annen fare

2-2. Markeringskilt 27

- 902 Bakgrunnsmarkering
- 904 Retningsmarkering
- 906 Hindermarkering
- 908 Hindermarkering (høyde)
- 912 Avkjøringsmarkering
- 914 Tunnelmarkering

2-3. Vikeplikt- og forkjørsskilt 35

- 202 Vikeplikt
- 204 Stopp
- 206 Forkjørsvveg
- 208 Slutt på forkjørsvveg
- 210 Forkjørskryss
- 212 Vikeplikt for møtende kjøretøy
- 214 Møtende kjøretøy har vikeplikt

2-4. Underskilt til fare-, vikeplikt- og forkjørsskilt 45

- 802 Avstand
- 804 Utstrekning
- 808 Tekst
- 810 Svingpil
- 812 Anbefalt fart
- 813 Stigningsgrad
- 814 Virkelig fri vegbredde
- 816 Kryssende tømmerveg
- 818 Svak skulder
- 822 Forløp av forkjørsvveg
- 824 Forvarsling av stopp
- 826 Sykkeltrafikk i begge kjøreretninger

INNLEDNING

Trafikkskiltene er en viktig del av det systemet som informerer, varsler, leder og styrer trafikantene i veg- og trafikksystemet. God og riktig utført skilting er en forutsetning for sikker og effektiv avvikling av vegtrafikken. For å kunne fylle sin rolle, må trafikkskiltingen være utført på en ensartet og konsekvent måte over hele landet, og skiltsystemet må være mest mulig i samsvar med internasjonal praksis.

Det nasjonale regelverket for trafikkskiltene er gitt i *vegtrafikkloven, skiltforskriften og skiltnormalen*.

Vegtrafikkloven

Lovhjemmelen for regulering av vegtrafikken med offentlige trafikkskilt, trafikksignaler og vegoppmerking er gitt i vegtrafikkloven § 5:

Enhver skal være oppmerksom på offentlig trafikkskilt, signal og oppmerking og skal rette seg etter de forbud og påbud som gis på denne måte.

Departementet gir regler om offentlige trafikkskilt, signaler og oppmerking, herunder om hvilke myndigheter som kan treffe vedtak om oppsetting og oppmerking. Myndighet til å treffe vedtak om oppsetting og oppmerking kan også delegeres til kommuner.

Vedkommende myndighet har på privat og offentlig eiendom rett til å sette opp offentlig trafikkskilt, signal, utstyr for kontroll av trafikk og feste for slike innretninger og til å foreta oppmerking. For skade og ulempe voldt ved slike tiltak ytes erstatning fastsatt ved skjønn. For så vidt gjelder offentlig veg, dekkes utgifter ved tiltakene som vegutgifter etter reglene i veglova, men er et tiltak truffet av hensyn til noen bestemt

persons interesse, kan han pålegges å erstatte utgiftene helt eller delvis etter regler gitt av departementet. For private vegers vedkommende kan departementet gi regler om hvem som skal bære utgiftene.

Offentlig trafikkskilt, signal eller oppmerking må ikke brukes på eller ved veg uten tillatelse av vedkommende myndighet. Det samme gjelder skilt, signal eller oppmerking som kan forveksles med offentlige. Dersom det uten tillatelse er satt opp skilt eller signal eller foretatt oppmerking, kan dette fjernes eller kreves fjernet av myndigheten.

Det er forbudt å endre, fjerne eller skade offentlig trafikkskilt, signal, utstyr til kontroll av trafikk, oppmerking eller innretning for vegsperring.

I paragrafens annet ledd er departementet gitt fullmakt til å fastsette regler om offentlige trafikkanordninger og om hvilke myndigheter som kan anvende disse. Slike regler er fastsatt av Samferdselsdepartementet i *Forskrifter om offentlige trafikkskilt, vegoppmerking, trafikksignaler og anvisninger (skiltforskrifter)* av 10. oktober 1980, med senere endringer.

Skiltforskriften

Skiltforskriften fastsetter trafikkanordningenes form, farge og betydning, og gir generelle regler for anvendelse og plassering. Forskriften fastsetter også hvilke myndigheter som kan treffe vedtak om offentlige trafikkskilt, vegoppmerking og signaler, og gir en rekke administrative bestemmelser om blant annet klage, utgiftsdekning m.m. Skiltforskriften retter seg altså både til trafikantene og til de myndighetene som kan anvende trafikkanordningene (for enkelthets skyld kalt *skiltmyndighetene*).

For den praktiske utføring av skilting og oppmerking gis det mange muligheter innenfor skiltforskriftens rammer. Forskriften alene sikrer ikke den ensartede og konsekvente utforming og bruk av trafikk-anordningene som er nødvendig for at de skal fungere tilfredsstillende. I forskriften § 31 nr. 1 er derfor Vegdirektoratet gitt fullmakt til å fastsette mer detaljerte bestemmelser og retningslinjer:

Nærmere tekniske bestemmelser og retningslinjer (skiltnormaler) for anvendelse, utforming, størrelse og plassering av offentlige trafikkskilt, herunder om plassering på prøve, om når bedrifters navn kan nyttes på serviceskilt, og om trafikklyssignaler og vegoppmerking, gis av Vegdirektoratet. Slike bestemmelser anses ikke som forskrifter etter forvaltningsloven. Bestemmelsene er bindende for skiltmyndighetene.

Skiltnormalen

Skiltnormalen retter seg til skiltmyndighetene, og har ikke rettsvirkning for trafikantene.

Skiltnormalens mulighet til å sikre ensartet og konsekvent anvendelse og utforming av skilting og oppmerking er avhengig av at normalbestemmelsene blir fulgt av alle ansvarlige myndigheter. Skiltforskriften § 31 fastsetter derfor at bestemmelsene i skiltnormalen er bindende for skiltmyndighetene.

Skiltnormalens status som bindende bestemmelser innebærer at skiltmyndighetene skal følge de anvisninger som gis i normalen og at Vegdirektoratet som overordnet forvaltningsorgan kan gi de lokale skiltmyndigheter pålegg om å bringe feilaktig skilting og oppmerking i overensstemmelse med normalen.

Dersom det i helt spesielle tilfeller er nødvendig å søke løsninger utenfor skiltnormalens bestemmelser, må dette tas opp med Vegdirektoratet. Bare på denne måten kan vi bevare et enhetlig system for informasjon og regulering, og sikre at trafikantene møter en konsekvent, enkel og forståelig skilting og oppmerking i alle deler av landet.

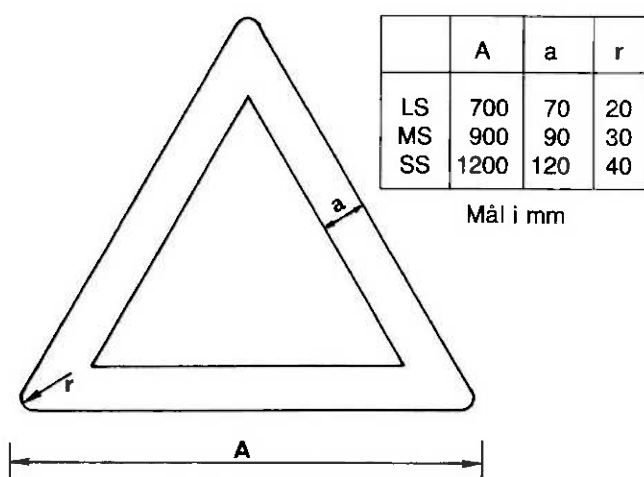
2-1. Fareskilt

2-1.0 GENERELT

Fareskilt varslers om fare og angir farens art. Fareskilt nyttes fortrinnsvis hvor faren er vanskelig å oppfatte i tide av en fører som ferdes med nødvendig aktsomhet, eller hvor faren er vesentlig større enn han må forvente.

2-1.1 STØRRELSE OG UTFORMING

Fareskilt har vanligvis form av en likesidet trekant med én side vannrett og spissen oppover. Fareskilt har vanligvis hvit bunn, rød bord og svarte symboler. Fareskiltene anvendes i 3 størrelser som angitt i figur 1.1

Figur 1.1 Størrelse av fareskilt

2-1.2 PLASSERING

Fareskilt er plassert ved høyre side av vegen eller kjørebanelen i forhold til kjøreretningen. Fareskilt kan også henges over høyre del av kjørebanelen, eller plasseres på begge sider av vegen. På veg med adskilte kjørebaneler eller med flere enn to kjørefelt, kan fareskilt

i tillegg plasseres på midtdeler eller på venstre side. Horizontal- og vertikalavstand fra fareskilt til kjørebanelen eller kjørebanelkant er beskrevet i Del 1.

Fareskiltenes avstand fra farestedet avhenger av vegens fartsnivå. På vanlige veger vil 150 til 200 m være passende avstand, mens det på motorveger med høy fart kan være aktuelt å øke avstanden. I byer og tettsteder vil hyppige vegkryss osv. føre til at skiltene må settes nærmere farestedet enn 150 m. Skilt bør imidlertid ikke stå nærmere den fare det skal varsle om enn 50 m.

Når faren ikke kan sees fra skilt som er plassert nærmere enn 150 m, eller avstanden fram til faren er over 250 m, bør avstanden angis på underskilt 802 "Avstand".

Gjelder fareskiltet en lengre vegstrekning (normalt over 500 m), skal avstanden fra skiltet til det sted hvor farestrekningen begynner og til den slutter angis på underskilt 804 "Utstrekning".

Fareskilt gjentas ikke foran samme fare, med mindre dette er spesielt tillatt for det enkelte skilt. Kravene til fri sikt foran skiltet er gitt i Del 1.

Når farestrekninger følger tett på hverandre, skal avstanden mellom skiltene være minst 50 m med mindre tettere plassering er påkrevd og ikke reduserer skiltenes synlighet. To skilt med hvert sitt underskilt kan settes på samme stolpe. Er ett av skiltene et fareskilt, skal dette plasseres øverst.

Underskilt 810 "Svingpil" anvendes for å varsle fare på en sideveg.

2-1.3 DE ENKELTE FARESKILT

Under hvert skilt er størrelse, utforming (skiltmønster), skiltmyndighet og anvendelsesbetingelser beskrevet. Der skilt skal settes opp sammen med andre skilt, blir dette nevnt og detaljerte bestemmelser for disse finnes under det aktuelle nummer.

100 Farlig sving

100.1 til høyre
100.2 til venstre

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skiltene anvendes for å varsle om en farlig sving, og bidrar dermed til å fremheve vegens linjeføring. En sving anses som farlig når trafikantene må foreta plutselige fartsreduksjoner eller retningsendringer. Målet med å skilte slike kurver er å redusere overraskelsesmomentet.

Der retningsendringen er spesielt stor, eller der det er spesielt farlig å kjøre utfor vegen, anvendes i tillegg bakgrunns- eller retningsmarkering, se skiltene 902 og 904.

Andre trafikkanordninger som fremhever den optiske linjeføring, er vegoppmerking, kantstolper, belysning og vegrekkverk.

102 Farlige svinger

102.1 den første til høyre
102.2 den første til venstre

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skiltene anvendes for å varsle om en strekning med farlige svinger, og bidrar dermed til å fremheve vegens linjeføring. Svingene anses som farlige når trafikantene må foreta plutselige fartsreduksjoner eller retningsendringer. Målet med å skilte slike kurver er å redusere overraskelsesmomentet.

Der retningsendringene er spesielt store, eller der det er spesielt farlig å kjøre utfor vegen, anvendes i tillegg bakgrunns- eller retningsmarkering, se skiltene 902 og 904.

Andre trafikkanordninger som fremhever den optiske linjeføring, er vegoppmerking, kantstolper, belysning og vegrekkverk.

Gjelder skilt 102.1 eller 102.2 en strekning over 800 m, angis dette på underskilt 804 "Utstrekning".

104 Bratt bakke

104.1 Stigning
104.2 Fall

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1980

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skilt 104 skal alltid ha underskilt 813 "Stigningsgrad". Stigningsgraden regnes vanligvis som gjennomsnittlig stigning, og avrundes oppover til nærmeste hele %. I tillegg bør stigningens lengde angis på underskilt 804 "Utstrekning" plassert under skilt 813. Dersom deler av strekningen er vesentlig brattere enn gjennomsnittet (minst 2 % forskjell), kan dette angis ved gjentagelse av skilt 104 med nytt underskilt for den bratteste delen av bakken.

Skilt 104.1 "Stigning" benyttes bare når stigningen er lang og bratt og kommer så overraskende på trafikantene at det medfører særlig fare eller store framkommelighetsproblemer. Skilt 104.1 skal ikke benyttes bare fordi skilt 104.2 "Fall" er satt opp.

Skilt 104.2 "Fall" benyttes når bakken er så lang og bratt at det er fare for overbelastning av bremses, eller det vil være vanskelig for tunge kjøretøy å bremse tilstrekkelig foran krappe kurver o.l. langt nede i

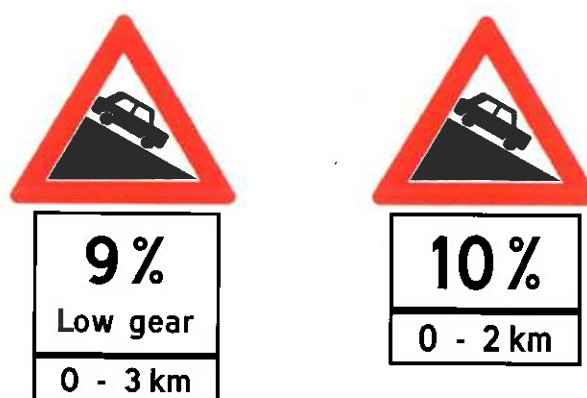
bakken. Skiltet kan også nyttes dersom bakken er vesentlig brattere enn tilstøtende strekninger, og dette kommer så overraskende at det kan medføre ulykker.

Skilt 104.2 bør vanligvis benyttes når vegen har større fall og lengde enn angitt i figur 1.2

Fall %	Lengde km	Høydeforskjell m
6	4,5	270
7	3,0	210
8	2,0	160
9	1,4	125
10	1,0	100
11	0,8	90
12	0,7	80

Figur 1.2 Anbefalte grenseverdier for skilt 104.2

Skilt kan eventuelt sløyfes hvis vegstandarden for øvrig er så dårlig at trafikantene naturlig holder lav hastighet. På veger med stor andel utenlandske trafikanter, og hvor det på grunn av kurvatur eller vegstandard ikke oppfattes som naturlig å velge lavt gear ved starten av utforbakke, kan skilt 813 suppleres med teksten "Low gear", se figur 1.3.

Figur 1.3 Eksempler på underskilt til skilt 104

På strekninger hvor tunge kjøretøy har problemer på vinterføre, bør bakken om vinteren forvarsles slik at tunge kjøretøy eventuelt kan kjøre til side på egnet sted for å legge på kjetting. Om nødvendig bør det anlegges lommer i begge ender av bakken for dette formål.

Bruk av skilt 104 må vurderes særskilt i tunneler hvor det kan være vanskelig å få en visuell oppfatning av vegens stigningsforhold.

106 Smalere veg

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

106.1 Innsnevring på begge sider

106.2 Innsnevring på høyre side

106.3 Innsnevring på venstre side

Anvendelse:

Skilt 106.1 kan anvendes for å angi at en veg blir smalere. Skiltene 106.2 og 106.3 anvendes når innsnevringen kun er på én side av kjørebanelen.

Ved vegarbeid som krever sperring av ett kjørefelt eller en del av det, kan skilt 106.1 anvendes uavhengig av hvilken side av vegen arbeidet foregår på.

Skilt 106 anvendes ikke for å varsle om at antall kjørefelt reduseres på veger med to eller flere felt i samme kjøreretning.

Virkelig fri vegbredde kan være angitt ved underskilt 814 "Virkelig fri vegbredde" og avrundes nedover til nærmeste 0,1 m.

108 Ujevn veg

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skiltet anvendes kun foran ujevnheter som kan innebære et faremoment når farten ikke reduseres. Ujevnheter som hovedsakelig har betydning for kjørek komforten skal ikke varsles.

Gjelder skiltet en lengre vegstrekning anvendes i tillegg underskilt 804 "Utstrekning".

En nærmere beskrivelse av ujevnheten kan angis på underskilt 808 "Tekst" med følgende tekst:

808.1	Is-svuller Is-svullar
808.2	Teleskade
808.3	Ferist
808.7	Fartsdempere

Der det skal varsles om langsgående asfaltkant, anvendes skilt 156 "Annen fare" med underskilt 808.23 "Langsgående asfaltkant".

110 Vegarbeidere

Størrelse:

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om personer i arbeid på vegen.

Anvendelse:

Skiltet anvendes når det er personer i arbeid på vegen, herunder personer i arbeidsmaskiner. Skilt 110 skal ikke anvendes når det arbeides innenfor avsperrert område.

Når arbeidet stanses for lengre tid enn spisepauser (natt, helg, ferie o.l.), skal skiltet fjernes eller dekkes. Faremomenter varsles da ved hjelp av aktuelle andre fareskilt eller skilt 156 "Annen fare", med underskilt 808.11 "Vegarbeidsområde".

Ved asfaltarbeid kan underskilt 808.12 "Asfaltarbeid" brukes.

Eksempler som viser bruk av skilt 110 er vist i Håndbok - 051 ARBEIDSVARSLING.

112 Steinsprut

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om særlig fare for steinsprut.

Anvendelse:

Skiltet anvendes foran vegstrekning hvor det er spesiell fare for steinsprut fra bilhjul, f.eks. ved overflatebehandling, nygruset veg o.l.

I forbindelse med overflatebehandling skal skilt 112 brukes som vist i Håndbok - 051 ARBEIDSVARSLING.

Vegstrekningens lengde vises på underskilt 804 "Utstrekning".

114 Rasfare

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

114.1

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

114.2

Skiltet varsler om fare for ras av stein, jord, snø e.l., og at rasmaterialer kan ligge på kjørebane.

Anvendelse:

Skilt 114 anvendes for å varsle om fare for rasmaterialer på kjørebane.

Skilt 114.1 eller 114.2 brukes alt etter fra hvilken side ras kan komme fra.

Er vegstrekningen lengre enn 500 m, kan underskilt 804 "Utstrekning" anvendes.

116 Glatt kjørebane

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1980

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om glatt kjørebane på grunn av særlige forhold.

Anvendelse:

Skiltet anvendes ikke for å varsle om glatt kjørebane som følge av snø eller is under vanlige forhold. Skiltet anvendes f.eks. når vegen kan være utsatt for spesiell ising over bru eller isolert fylling.

Skiltet kan også anvendes for å varsle om at vegdekket kan bli glatt under nedbør på grunn av nylagt asfalt eller jord på kjørebane. Underskilt 808 "Tekst" skal i så fall anvendes med følgende tekst: "Ved våt vegbane" (808.8 eller 808.10).

Gjelder skiltet en lengre vegstrekning med fare for glatt kjørebane, anvendes underskilt 804 "Utstrekning".

118 Bevegelig bru

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skiltet anvendes foran bru som kan åpnes.

120 Kai, strand eller fergeleie

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skiltet kan anvendes for å varsle at vegen leder direkte mot vann ved kai, strand eller fergeleie, når dette kan medføre fare for utforkjøring.

122 Tunnel

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skiltet anvendes foran tunnel som først blir synlig på en avstand av 150-250 m og er så lang eller ligger slik til at dagslys ikke belyser den i dens fulle lengde.

Dersom tunnelen er lavere enn 4,60 m, skal dette angis ved skilt 314 "Høydegrense".

Dersom tunnallengde skal angis, brukes stedsnavnskilt (712) med tunnelsymbol, tunnelens navn og tekst «Lengdekm».

Nærmere retningslinjer for skilting foran og i tunnel er gitt i Håndbok 021 VEG-TUNNELER.

124 Farlig vegkryss

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om farlig vegkryss hvor det gjelder vanlig vikeplikt for trafikk fra høyre.

Anvendelse:

Skiltet anvendes foran vegkryss med vanlig vikeplikt for trafikk fra høyre som på grunn av dårlig sikt eller annet kan komme overraskende på trafikantene. Skiltet anvendes vanligvis ikke når krysset kan sees i en avstand lik to ganger stoppsikt. I tettbygde strøk skal skiltet bare brukes dersom særlige forhold tilsier det.

Skiltet anvendes ikke foran vegkryss som er tilstrekkelig varslet med andre skilt som f.eks. orienteringstavle, kjørefelttavle eller kjørefeltskilt.

Skilt 124 skal ikke anvendes foran rundkjøring eller lyssignaler.

Skilt 124 må ikke plasseres slik at det kan oppstå misforståelser om hvilket vegkryss skiltet gjelder.

126 Rundkjøring

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skilt 126 skal inntil videre ikke anvendes. Forvarsling av rundkjøring skal skje med skiltkombinasjonen 202 «Vikeplikt»/406 «Påbudt rundkjøring»/802 «Avstand», eller med skilt 720.3 «Orienteringstavle» med symbol for rundkjøring.

132 Trafikklyssignal

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Skiltet anvendes foran trafikklyssignalanlegg som er uventet for trafikantene, f.eks. ved anlegg utenfor tettbygd strøk eller fordi siktforholdene er dårlige i forhold til fartsnivået. I tettbygde strøk vil skiltet bare komme til anvendelse i enkeltstående kryss eller der fartsgrensen er over 50 km/t.

Trafikklyssignaler ved gangfelt skal, hvis fareskilt er nødvendig, varsles med skilt 132 og ikke 140 "Avstand til gangfelt".

Midlertidige signalanlegg, f.eks. i forbindelse med vegarbeid, skal alltid varsles med skilt 132.

134 Planovergang

134.1 Med grind eller bom

134.2 Uten grind eller bom

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltene varsler kryssing i samme plan mellom veg og jernbane eller sporveg - med eller uten bomanlegg.

Anvendelse:

Skilt 134.1 anvendes for å varsle planoverganger med hel- eller halvbommer eller grunder. Ved andre planoverganger anvendes skilt 134.2.

Med planovergang menes her også planoverganger med sporveg som er lagt på særskilt banelegeme.

Skiltene 134.1 og 134.2 skal hvor det er mulig og hensiktsmessig, brukes sammen med skilt 136 "Avstandsskilt" og alltid sammen med skilt 138 "Jernbanespor".

Har en planovergang over sidespor, fabrikkspor o.l. i tettbygd strøk vakt som varsler trafikantene med flagg eller signallykt om at tog nærmer seg, anvendes ikke trafikk-skilt. Utenfor tettbygd strøk skiltes en slik

overgang som andre planoverganger.

Når planovergangen nås etter avsvingning i et vegkryss og avstanden mellom vegkrysset og planovergangen er 50 m eller mer, kan skiltene 134.1 eller 134.2 plasseres etter krysset. Er avstanden under 50 m, kan skiltene 134.1 og 134.2 plasseres etter krysset hvis de fleste trafikantene ikke skal passere planovergangen. Ellers kan skiltene 134.1 og 134.2 plasseres foran krysset. Under-skilt 810 "Svingpil" skal da anvendes.

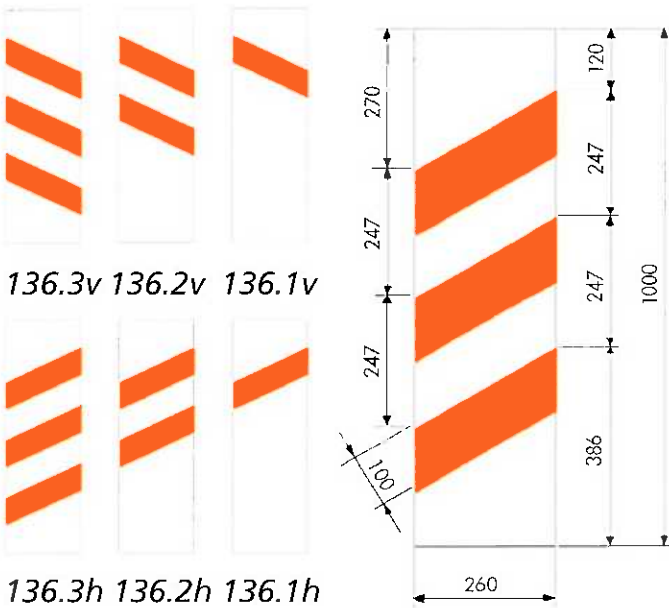
Skiltene 134.1 og 134.2 plasseres på begge sider av kjørebanelen når avstanden mellom vegkrysset og planovergangen er over 50 m i følgende tilfeller:

- på vegger utenfor tettbygd strøk med ÅDT > 4000 kjt
- på vegger med to eller flere kjørefelt i samme kjøreretning
- på vegger der sikten er dårlig

Der skiltene 134.1 og 134.2 er satt opp for å varsle om planovergang på kryssende eller tilstøtende veg, plasseres skiltene som regel bare på høyre side av kjørebanelen sett i kjøreretningen.

Eksempler på plassering av skilt 134 er vist under skilt 136 "Avstandsskilt".

136 Avstandsskilt

Størrelse: se figur 1.4

Utforming: se figur 1.4

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet gir forvarsel om planovergang varslet med skilt 134.

Anvendelse:

Skilt 136.3 anvendes som underskilt til skilt 134 "Planovergang".

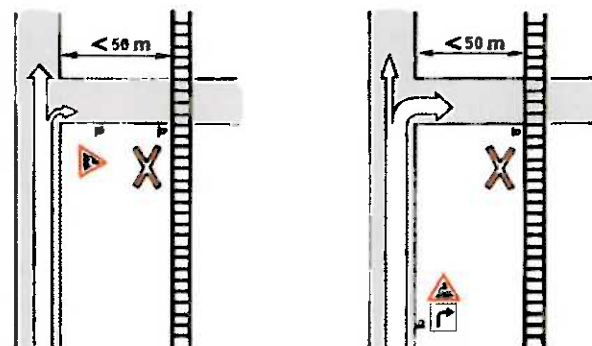
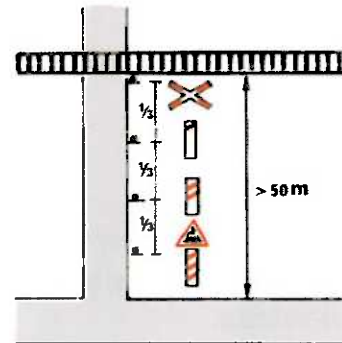
Skilt 136.2 og 136.1 settes opp alene på henholdsvis 2/3 og 1/3 av avstanden mellom skilt 134 "Planovergang" og planovergangen.

Avstandsskiltene anvendes hvor det er

mulig og hensiktsmessig. Skråstrekene på avstandsskiltene skal peke skrått ned mot kjørebanelen. Skiltene for høyre side gis betegnelsene 136.3h, 136.2h og 136.1h. Skiltene for venstre side får tilsvarende betegnelsene 136.3v, 136.2v og 136.1v.

Når planovergangen nås etter avsvingning i et vegkryss og avstanden mellom jernbane og parallell veg er under 50 m, skal avstandsskiltene sløyfes.

Figur 1.4 Størrelse og utforming av skilt 136 (se venstre spalte)

Figur 1.5 Eksempel på anvendelse av skilt 134, 136 og 138

138 Jernbanespor

Størrelse: se figur 1.6

Utforming: se figur 1.6

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

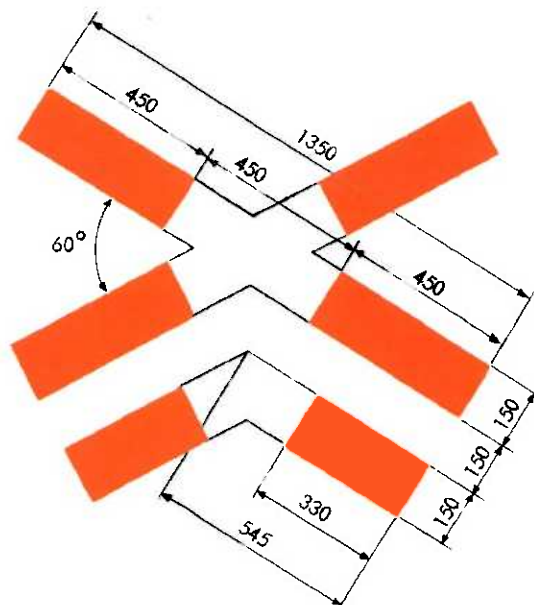
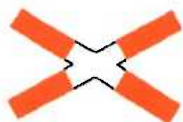
Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

138.1 enkeltsporet

138.2 flersporet

Skiltet angir stedet hvor jernbanen eller sporvegen krysser vegen i plan. Skiltet er plassert umiddelbart inntil kryssingsstedet.

Figur 1.6 Størrelse og utforming av skilt 138

Anvendelse:

Skiltet skal brukes foran alle jernbaneplanoverganger på offentlig veg og skal stå så nær overgangen som praktisk mulig. Har en planovergang over sidespor, fabrikkspor o.l. i tettbygd strøk vakt som varsler trafikantene med flagg eller signallykt om at tog nærmer seg, brukes ikke skilt 138.

Skiltet kan også benyttes foran planovergang med sporveg på særskilt banelogeme.

Skiltets høyde over kjørebanelen skal være 2,7 m målt til hovedkorsets midtpunkt.

140 Avstand til gangfelt

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1980

Skiltmyndighet:

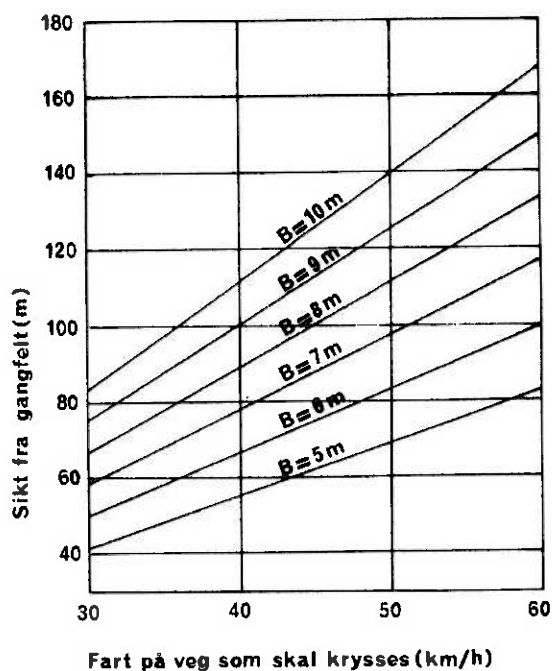
Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler at den kjørende nærmer seg et gangfelt. Avstanden til gangfeltet er alltid angitt på underskilt.

Figur 1.7 Siktkrav i gangfelt uten forvarsling

Anvendelse:

Skiltet anvendes alltid når skilt 516 "Gangfelt" er anvendt utenfor tettbygd strøk. I tettbygd strøk anvendes skiltet på veger med fartsgrense 60 km/t. På andre veger brukes skiltet når siktforholdene er dårlige. Figur 1.7 viser den minimum sikt som er nødvendig for å kunne sløyfe skilt 140. Ved kjørebanebredde (B) på 9,0 m eller mer, bør anlegg av refuge overveies. B måles fra kantlinje til kantlinje eller fra kantlinje til refuge.

Skiltet anvendes ikke når gangfeltet er sikret med trafikksignalanlegg.

Skiltet skal alltid brukes sammen med underskilt 802 "Avstand" for å unngå forveksling med skilt 516 "Gangfelt".

142 Barn

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om sted på vegen hvor barn ofte ferdes eller oppholder seg i forbindelse med skole, barnehage, lekeklass e.l.

Anvendelse:

Skiltet skal kun anvendes i forbindelse med anlegg for barn, som skole, barnehager og lekeplasser. Skiltet må ikke brukes på en måte som virker til legalisering av lek på eller ved vegen.

Der skiltet er plassert i forbindelse med skoler, skal skiltet fjernes eller være overdekket i sommerferien med mindre skolen brukes til aktiviteter for barn også i ferien.

144 Syklende

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om sted på vegen hvor syklende ofte krysser eller kjører ut på kjørebannen.

Anvendelse:

Skiltet kan anvendes foran sted på veg hvor syklende hyppig kjører inn på eller krysser kjørebannen, f.eks. hvor en sykkelveg slutter eller krysser vegen.

146 Dyr

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varslar at dyr ofte ferdes over eller langs vegen. Symbolet på skiltet kan tilpasses den aktuelle dyreart.

146.1

146.2

146.3

146.4

146.5

Anvendelse:

Skiltet skal bare brukes foran strekninger hvor dyr ofte ferdes over eller langs vegen. Skiltet kan ha symboler for elg, rein, hjort, ku og sau.

Dersom andre symboler ønskes brukt skal tilatelse fra Vegdirektoratet innhentes.

Bruk av skilt for elg, rein eller hjort bør avklares med viltnemnda på stedet.

Skilt for ku eller sau skal bare benyttes på steder hvor dyr ofte krysser eller oppholder seg på vegen, og siktforholdene tilsier varsling.

Utenom beitesesongen skal skiltene fjernes eller tildekkes.

148 Møtende trafikk

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler at kjørebane har kjørende trafikk i begge retninger.

Anvendelse:

Skiltet kan anvendes etter vegstrekning med envegskjøring, eller på andre steder hvor det kan oppstå misforståelser angående kjøretningen, for å varsle om at den etterfølgende vegstrekning har trafikk i begge kjøretninger. Skiltet skal gjentas etter behov, særlig i forbindelse med arbeidsvarsling, og kan ha underskilt 804 "Utstrekning".

Skiltet skal alltid brukes sammen med skilt 502.2 "Motorveg, klasse B" når motorvegen har trafikk i begge kjøretninger på samme kjørebane. Skilt 148 settes da over og på samme stolpe som skilt 502.2.

150 Fly i lav høyde

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1969

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler at fly kan fly lavt over eller nær vegen.

Anvendelse:

Skiltet kan anvendes for å varsle at fly som starter eller lander på flyplass i nærheten kan fly lavt over eller nær vegen.

152 Sidevind

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1980

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om sted hvor det ofte forekommer sterk sidevind.

Anvendelse:

Skiltet kan anvendes foran sted på veg hvor spesielt kraftig sidevind ofte forekommer.

I tilknytning til skiltet skal det plasseres vindpølse på stedet.

Skiltet kan ha underskilt 804 "Utstrekning".

154 Kryssende skiløype

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm

Utforming:
M1977

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om sted hvor skiløpere ofte krysser vegen.

Anvendelse:

Skiltet kan brukes foran sted på veg hvor skiløpere hyppig krysser kjørebanelen. Skiltet tas ned utenom vintersesongen.

155 Kryssende rideveg

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

Utforming:

M1980

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Skiltet varsler om sted på vegen hvor ryttere ofte krysser eller rir ut i vegen.

Anvendelse:

Skiltet kan brukes foran sted på vegen hvor ryttere hyppig krysser eller rir ut i kjørebannen.

156 Annen fare

Størrelse:

LS 70 cm

MS 90 cm

SS 120 cm

Utforming:

M1980

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Farens art er angitt på underskilt.

Anvendelse:

Skiltet anvendes for å varsle om fare som ikke kan varsles med annet fareskilt. Farens art skal angis på underskilt:

- 808.4 "Bakketopp" (kun i forbindelse med uoversiktlig bakketopp på 1-felts veg).
- 808.5 "Flom"
- 808.6 "Gardstun"
- 816 "Kryssende tømmerveg"
- 818 "Svak skulder"

Ved arbeidsvarsling kan følgende underskilt anvendes:

- 808.11 "Vegarbeidsområde"
- 808.23 "Langsgående asfaltkant"

2-2. Markeringsskilt

2-2.0 GENERELT

Markeringsskilt gir informasjon om vegens videre forløp (optisk ledning) eller om hindringer på eller nær vegbanen.

2-2.1 STØRRELSE OG UTFORMING

Markeringsskilt har vanligvis sort bunn og gule vinkler eller striper. Når skiltene brukes i forbindelse med midlertidig varsling, skal de ha rød bunn og hvite vinkler eller striper.

Skiltenes størrelse er angitt i teksten.

2-2.2 PLASSERING

Under beskrivelsen av de enkelte skilt er det angitt hvor høyt de kan plasseres over bakken. Ved disse høyder er det tatt hensyn til normal øyehøyde hos føreren (110 cm) og normale snødybder. I spesielt snørike distrikter bør det gis muligheter til å heve skiltene i vinterhalvåret når ikke brøytekanten selv gir tilstrekkelig optisk ledning.

Markeringsskilt må ikke settes opp slik at de kan være til spesiell fare.

2-2.3 DE ENKELTE MARKERINGSSKILT

I det etterfølgende er gitt detaljerte regler for anvendelse, størrelse og utforming av de enkelte markeringsskilt.

902 Bakgrunnsmarkering

Størrelse:
200 x 62 cm

Utforming:
Se figur 2.2

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

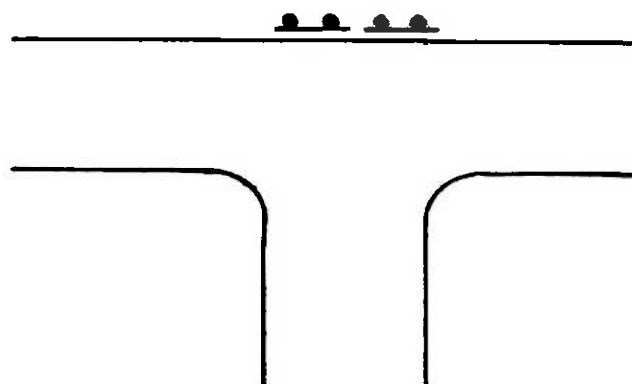
Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Anvendelse:

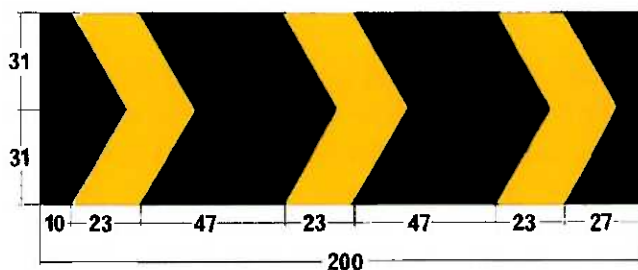
Bakgrunnsmarkering brukes for å angi uvanlig krappe kurver som ikke er typiske for vegstrekningen, eller som er skjult bak høybrekk. Kurven kan i tillegg være skiltet med skilt 100 "Farlig sving" eller skilt 102 "Farlige svinger".

Bakgrunnsoppmerking kan også brukes for å vise vegkryss som ikke kan varsles tilstrekkelig med andre skilt. Et eksempel er vist på figur 2.1

Figur 2.1 Eksempel på anvendelse av skilt 902

Skiltet plasseres slik at underkanten står 80 til 120 cm over kjørebanelen. Skiltet skal stå vinkelrett på kjøreretningen inn mot kurven. Det må nøye påses at trafikantene ikke kan se eller misforstå bakgrunnsmarkering for motgående kjøreretning.

Mål i cm

Figur 2.2 Størrelse og utforming av skilt 902

904 Retningsmarkering

Størrelse:

MS 62,0 x 65 cm

SS 94,5 x 100 cm

Utforming:

Se figur 2.5

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Retningsmarkering brukes når det er særlig viktig å vise forløpet av en kurve, spesielt i kurver hvor radien endrer seg (sammensatte kurver), i lange kurver (stor retningsendring), og i kurver som har horisonten som bakgrunn.

I korte kurver og kurver med særlig liten radius bør skilt 902 "Bakgrunnsmarkering" anvendes.

Kurven kan i tillegg være varslet med skilt 100 "Farlig sving" eller skilt 102 "Farlige svinger".

Det skal brukes minst tre skilt for å vise retningsendringen, og minst to skilt skal være synlig samtidig.

Skiltene plasseres slik at underkanten står 80 til 120 cm over kjørebanelen. De skal stå vinkelrett på siktlinjen fra kjøretøyet som vist

på figur 2.3. Første skilt bør stå i forlengelsen av siktlinjen fra kjøretøy som nærmer seg kurven.

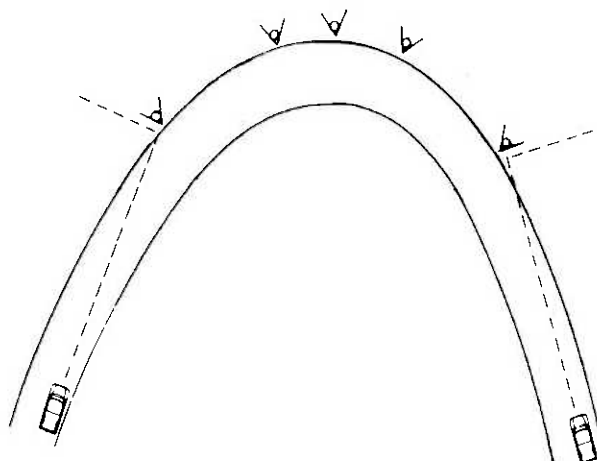

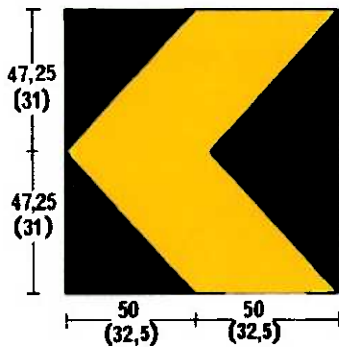
Fig. 2.3 Plassering av skilt 904

Avstanden mellom skiltene bestemmes ut fra kurvens radius som angitt i figur 2.4. I sammensatte kurver bør avstanden variere etter radien gjennom kurven.

Det må nøye påses at trafikantene ikke kan se eller misforstå markeringer for motgående kjøreretning.

Kurveradius (m)	Skiltavstand i kurven (m)	Skiltavstand før kurven (m)
50	10	20
100	15	30
200	20	40
300	30	60
400	40	80
500	50	100

Fig. 2.4 Skiltavstand i forhold til kurveradius

906 Hindermarkering

Størrelse:
Se figur 2.6

Utforming:
Se figur 2.6

Skiltmyndighet:

Rv	Vegsjefen	906V	906H	906VH
Fv	Vegsjefen			
Kv	Formannskapet			
Pv	Vegsjefen			

Mål i cm

Figur 2.5 Størrelse og utforming av skilt 904

Skråstripene peker ned mot den side markeringen kan passeres på.

Anvendelse:

Hindermarkeringer anvendes for å markere sidehindere som kan utgjøre en fare for trafikken, innsnevring av vegbanen, og trafikkøyer. Faste sidehindere kan være stolper, brukar, pillarer o.l. Vanlige innsnevring er smale bruer, tunnelåpninger og kjørefeltavslutninger.

Sidehindere og innsnevring

Alle sidehindere og konstruksjoner som reduserer bredden på kjørebane eller skulder skal markeres. Hindere utenfor skulder markeres dersom de må anses å utgjøre en særlig fare for påkjørsel.

Hindermarkeringene plasseres slik at skråstrekene heller ned mot den side hinderet

skal passeres på, og slik at ingen del av den gjenstand de markerer stikker utenfor skiltet inn mot kjørebanelen. Underkanten av skiltene skal stå minst 0,25 m over kjørebanelen. Flere markeringer kan plasseres over hverandre dersom det er behov for særlig kraftig markering. Ved markering av kjørefeltavslutning skal det oppsettes minst tre skilt etter hverandre langs innsnevringen.

Markering av hindere og innsnevring i forbindelse med vegarbeid er omtalt i Håndbok 051 ARBEIDSVARSLING.

Trafikkøyer

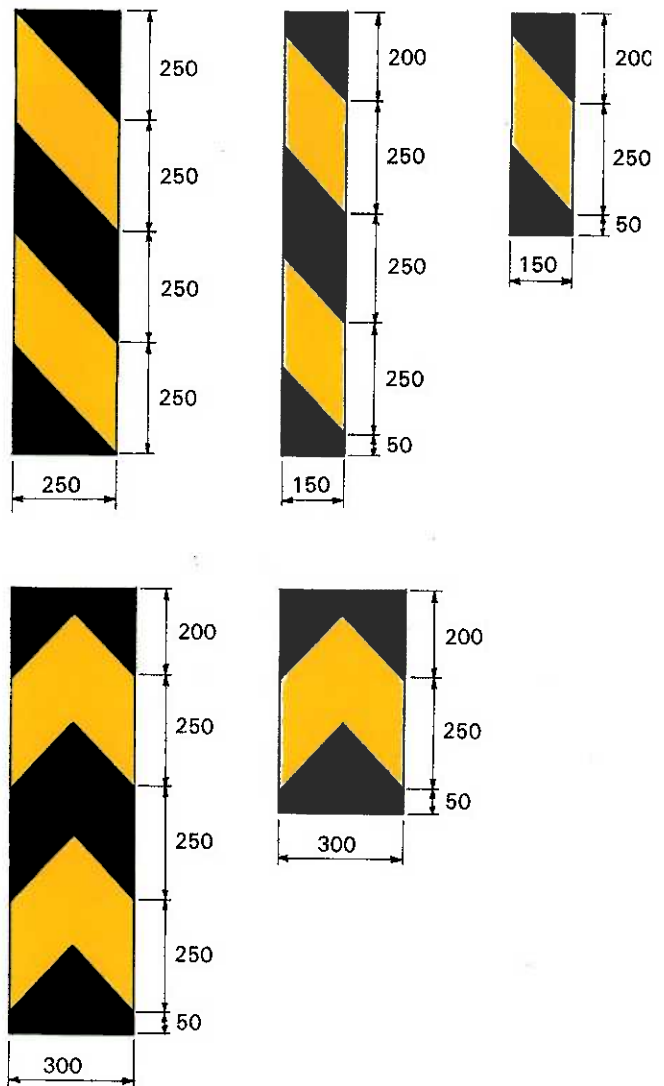
På delende trafikkøyer i vegkryss anvendes skilt 906V sammen med skilt 404.1 "Påbudt kjørefelt, høyre" for å markere øypissene. Nærmere regler for slik markering er gitt under skilt 404.

Trekantøyer i vegkryss kan markeres med skilt 906VH. Det må i slike tilfeller nøye påses at skiltet ikke virker sikthindrende for trafikk fra sekundærvegen. Om nødvendig kan halv markering (300 x 500 mm) anvendes.

Refuger o.l. som kan passeres på begge sider, markeres med skilt 906VH, se også skilt 528 "Valgfritt kjørefelt".

Størrelse og utforming:

Hindermarkeringer utformes som vist på figur 2.6. Normal høyde er 1000 mm. Markeringer med halv høyde (500 mm) anvendes bare på trafikkøyer hvor skilt i full størrelse vil virke sikthindrende (se skilt 404 "Påbudt kjørefelt").

Mål i mm

Figur 2.6 Størrelse og utforming av skilt 906

908 Hindermarkering (høyde)

Størrelse:
Se figur 2.7

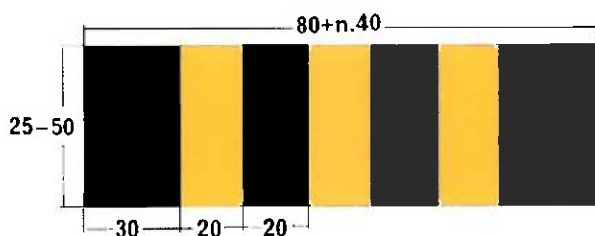
Utforming:
Se figur 2.7

Skiltmyndighet:

- Rv Vegsjefen
- Fv Vegsjefen
- Kv Formannskapet
- Pv Vegsjefen

Anvendelse:

Hindermarkeringer over kjørebanelen kan brukes ved tunneler, broer etc. i forbindelse med hindermarkering 906 eller alene.

Mål i cm

Lengden kan varieres etter behov med 40 cm tillegg (160, 200, 240 osv.).

Figur 2.7 Størrelse og utforming av skilt 908

912 Avkjøringsmarkering

Størrelse:
MS 70 x 100 cm
SS 100 x 150 cm

Utforming;
Se figur 2.9

Skiltet markerer avkjøringsveg fra motorveg eller annen veg med høy standard.

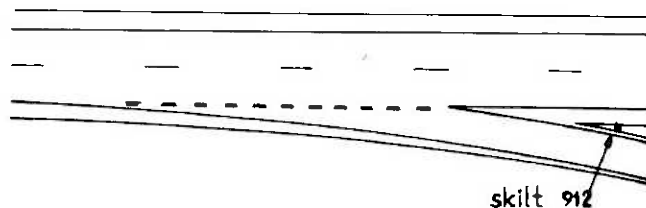
Skiltmyndighet:

- Rv Vegsjefen
- Fv Vegsjefen
- Kv Formannskapet
- Pv Vegsjefen

Anvendelse:

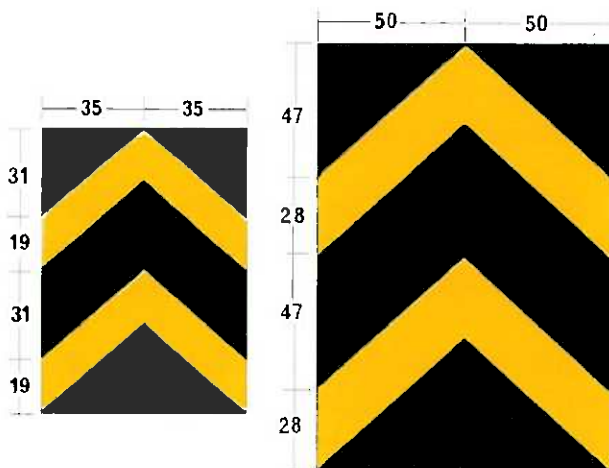
Avkjøringsmarkering brukes for å markere avkjøringsveg (rampe) fra motorveg eller annen veg med høy standard. Plasseringen av skiltet er vist på figur 2.8. Skiltet bør være belyst.

Skilt 912 skal ikke anvendes i vanlige kanaliserte kryss (se skilt 906 "Hindermarkering").

Figur 2.8 Eksempel på anvendelse av skilt 912

Skilt i stor størrelse (SS) plasseres slik at det står 50-80 cm over kjørebanelen. Skilt i middels størrelse (MS) skal stå 80-120 cm over kjørebanelen.

Mål i cm

Figur 2.9 Størrelse og utforming av skilt 912

914 Tunnelmarkering

Størrelse:

15 x 100 cm

Utforming:

914V 914H

Se figur 2.11

Skiltet har hvite symboler

Skiltmyndighet:

Rv Vegsjefen

Fv Vegsjefen

Kv Formannskapet

Pv Vegsjefen

Anvendelse:

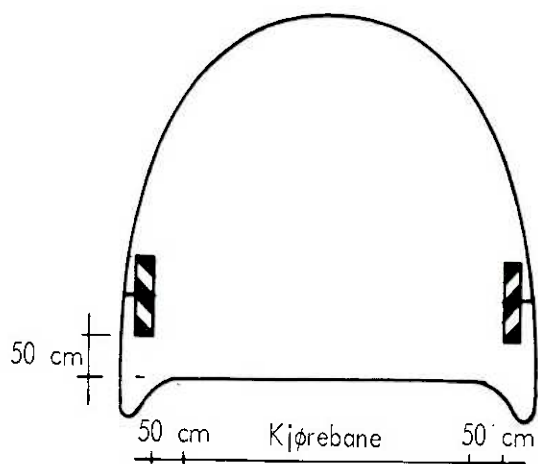
Skiltet brukes for å angi tunnelveggen i forhold til kjørebanelen og vise trafikantene tunnelens linjeføring.

Skiltet skal monteres i alle tunneler uten tilfredsstillende belysning og kan også monteres der tunnelen er belyst. Montering av tunnelmarkering erstatter ikke belysning dersom slik belysning anses påkrevet ut fra en trafiksikkerhetsmessig vurdering.

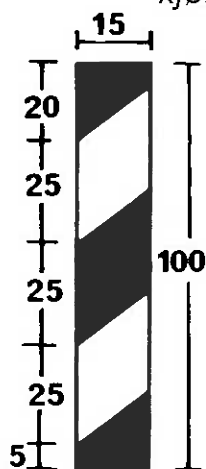
Skiltet skal for vanlig 2-felts tunnel være tosidig og ha dimensjonene 15 x 100 cm. I envegskjorte tunneler brukes ensidige skilt.

Skiltene brukes på begge sider av vebanelen. De hvite skråstripene skal helle ned mot kjørebanelen.

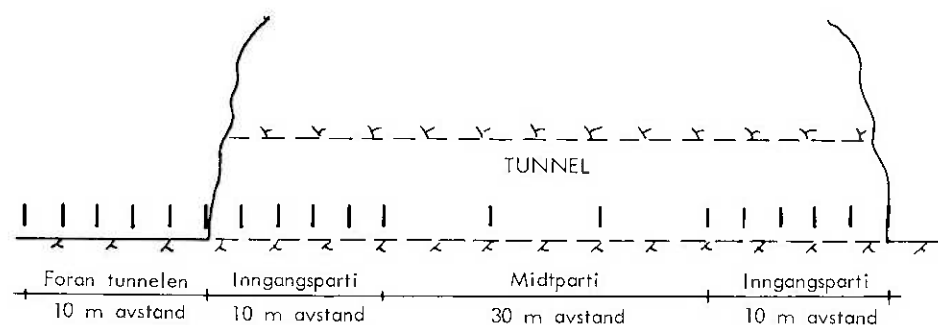
Skiltet skal stå vinkelrett på kjøretretningen. Høyden på tunnelmarkeringen over kjørebanelen skal være konstant. Avstanden fra kjørebanelen til underkant tunnelmarkering er 50 - 100 cm. Avstanden fra

Figur 2.10 Plassering av skilt 914 i forhold til kjørebane.

Figur 2.11 Størrelse og utforming av skilt 914

Figur 2.12 Avstand mellom tunnelmarkeringer

kjørebanekanten til tunnelmarkeringen skal være konstant og normalt minst 50 cm.

I tunnelens inngangsparti, som settes lik 50 meter, skal avstanden mellom tunnelmarkeringene være 10 m. Det første par tunnelmarkeringer plasseres i selve tunnelåpningen. I den resterende del av tunnelen skal avstanden mellom tunnelmarkeringene være 30 m. Der tunnelen går i kurve, bør avstanden være mindre (20 m ved R 150 - 300 m).

Tunneler med lengde kortere enn 150 m bør normalt ha 10 m avstand mellom tunnelmarkeringene i hele tunnelens lengde.

Der forholdene tilsier det, f.eks. hvor vegen foran tunnelåpningen ligger i kurve, høybrekk o.l., bør det anvendes tunnelmarkeringer også umiddelbart utenfor tunnelen for å bedre den optiske linjeføring fram mot eller ut av tunnelåpningen. Avstanden mellom disse tunnelmarkeringene bør være 10 m.

2-3. Vikeplikt- og forkjørsskilt

2-3.0 GENERELT

Vikeplikt- og forkjørsskilt regulerer vikepliktforholdene på stedet.

Vikeplikt- og forkjørsskilt kan ha underskilt.

Vikeplikt- eller forkjørsskilt med underskilt som angir avstand betyr at vikeplikt- eller forkjørsskilt er satt opp i den avstand som er angitt på underskiltet (forvarsling). Slikt underskilt kan i tillegg ha tekst.

2-3.1 PLASSERING

Vikeplikt- og forkjørsskilt plasseres som angitt for det enkelte skilt. Skiltene skal ikke plasseres sammen med andre hovedskilt, med visse unntak som er gitt under de enkelte skilt.

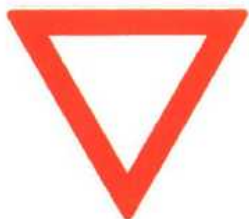
2-3.2 DE ENKELTE VIKEPLIKT- OG FORKJØRSSKILT

Under hvert skilt er størrelse, utforming (skiltmønster), vedtaksmyndighet og anvendelsesbetingelser beskrevet. Der skilt skal settes opp sammen med andre skilt, blir dette nevnt og detaljerte bestemmelser for disse finnes under det aktuelle nummer.

202 Vikeplikt

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1976

Vedtaksmyndighet:

Rv Vegdirektoratet*
Fv Vegdirektoratet*
Kv Vegdirektoratet*
Pv Vegdirektoratet*

* Myndighet delegert til vegsjefene ved rundskriv nr. 26/82 Plan av 15. mars 1982.

Skiltet angir at fører har vikeplikt for kjørende trafikk i begge retninger på kryssende veg.

Anvendelse:

Skiltet brukes foran forkjørsvog som er skiltet med skilt 206 "Forkjørsvog" eller forkjørs-kryss som er skiltet med skilt 210 "Forkjørs-kryss". Skiltet skal også brukes foran rundkjøring, og settes da på samme stolpe som skilt 406 "Rundkjøring".

Skiltet kan også brukes for å klargjøre trafikkreglenes bestemmelser om vikeplikt når en kommer fra avkjørsel, parkeringsplass, bensinstasjon eller lignende uten at skilt 206 "Forkjørsvog" eller skilt 210 "Forkjørs-kryss" er plassert på kryssende veg. Slik anvendelse av vikepliktskilt skal bare skje i helt spesielle tilfeller hvor andre virkemidler ikke kan nyttes, og misforståelser med hensyn til vikepliktforholdene medfører ulykker. Også i disse tilfeller skal det treffes vedtak om oppsetting.

Skilt 202 skal suppleres med vikelinje (oppmerking 1022). Skiltet plasseres så nær vikelinjen som det er praktisk mulig uten at skiltet kommer for nær kryssende veg eller for langt ut av synsfeltet for vikepliktig trafikk. Videre skal det påses at skiltets forside ikke er synlig til misforståelse for førere på kryssende veg. For å unngå dette, kan det være nødvendig å plassere skiltet i en annen vinkel enn 90° i forhold til tilfarten. I signalregulerte vegkryss på forkjørsvog plasseres skilt 202 på samme stolpe som primær-signalet i sidevegen.

Påbudsskilt og skilt 330 "Svingeforbud" kan plasseres på samme stolpe som skilt 202, og skal da stå under dette. Andre hovedskilt skal ikke plasseres sammen med skilt 202.

Skiltet kan også brukes for å oppheve forkjørsvog, se skilt 208 "Slutt på forkjørsvog".

Skilt 202 plasseres på begge sider av kjørebanelen dersom tilfarten har to eller flere kjørefelt inn mot krysset.

Hvis skiltet ikke kan sees på en avstand lik stoppsikt, skal det forvarsles ved oppsetting av samme skilt med underskilt 802 "Avstand". Forvarslet plasseres i samme avstand som fareskilt (150-250 m).

I vegkryss hvor det ikke er umiddelbart klart hvordan forkjørsvogen føres gjennom krysset, kan skilt 202 ha underskilt 822 "Forløp av forkjørsvog". Slik skilting bør dog anses som midlertidig og krysset bør omreguleres slik at underskilt kan unngås.

Skilt 202 skal ha underskilt 826 «Sykkeltrafikk i begge kjøreretninger» når skiltet brukes for å gi trafikk på bilveg vikeplikt for sykkelveg eller gang- og sykkelveg med tovegs sykkeltrafikk.

204 Stopp

Størrelse:
MS 90 cm

Utforming:
M1974

Vedtaksmyndighet:

Rv Vegdirektoratet*
Fv Vegdirektoratet*
Kv Vegdirektoratet*
Pv Vegdirektoratet*

* Myndighet delegert til vegsjefene ved rundskriv nr. 26/82 Plan av 15. mars 1982.

Skiltet angir at fører skal stanse helt før han kjører inn på kryssende veg, og at han har vikeplikt for kjørende trafikk i begge retninger på kryssende veg.

Stedet hvor fører skal stanse kan være angitt ved en bred, heltrukket, tverrgående linje (stopplinje) på kjørebanelinjen. Når stopplinjen mangler eller ikke er synlig, skal fører stanse så nær den kryssende veg som mulig.

Anvendelse:

Skilt 204 skal brukes med stor varsomhet, slik at skiltet gir den effekt som ønskes og i overveiende grad blir respektert.

Før skilt 204 eventuelt tas i bruk, skal muligheten for endring av krysset vurderes, og forholdene søkes bedret ved hjelp av andre virkemidler. Krysset skal i alle tilfeller ha en utforming som er i samsvar med vikepliktreguleringen.

Skilt 204 skal bare benyttes i følgende tilfeller:

a) I kryss der siktforholdene er helt utilstrekkelige. Sikten måles fra et punkt 2 m inn i sidevegen fra kjørebanelinje til midt i konflikterende kjørefelt. På vegger med fartsgrense 50 km/t eller lavere kan sikten være mindre enn stoppsikt uten at det berettiger bruk av stoppskilt. Ved høyere fartsgrense må kravet til stoppsikt tillegges større vekt. I tettbygd strøk, hvor sikten i kryss ofte er redusert, skal stoppskilt bare brukes dersom det har skjedd ulykker i krysset som kan tilbakeføres til manglende overholdelse av vikeplikt, eller dersom fartsnivået på den kryssende veg er høyt (85 %-fraktilfart over 70 km/t).

b) I kryss hvor det er helt nødvendig for trafikantene å stanse for å få et overblikk over krysområdet eller trafikksituasjonen før de kjører inn, selv om sikten er tilfredsstillende. Viktige forhold er at krysset eller trafikksituasjonen er mer komplisert enn det kan se ut til for en trafikant som nærmer seg, at det er vanskelig å vurdere farten på kryssende kjøretøyer fordi det er manglende elementer i omgivelsene å relatere farten til, og at det har skjedd ulykker som kan tilbakeføres til disse forholdene.

Stoppskilt skal bare brukes til å regulere vikepliktforhold og bedre de sikkerhetsmessige forhold i det kryss skiltet settes opp. Skiltet tillates ikke brukt med sikte på å redusere fart eller gjennomkjøring, f.eks. i boligområder. Skiltet skal heller ikke brukes for å bedre trafikkavviklingen på hovedveg med stor trafikk under henvisning til at vanlig vikeplikt ikke blir respektert.

Skilt 204 skal suppleres med stopplinje (oppmerking 1020). Skiltet plasseres så nær stopplinja som det er praktisk mulig uten at skiltet kommer for nær kryssende veg eller for langt ut av synsfeltet for vikepliktig trafikk. Videre skal det påses at skiltets forside ikke er synlig til misforståelse for førere på kryssende veg. For å unngå dette, kan det være nødvendig å plassere skiltet i en annen vinkel enn 90° i forhold til kjøreretningen på tilfarten.

Skilt 204 plasseres normalt på begge sider av kjørebana. På enfeltsveger kan skiltet plasseres kun på høyre side.

Skiltet må bare brukes foran forkjørsvveg som er skiltet med skilt 206 "Forkjørsvveg" eller forkjørskryss som er skiltet med skilt 210 "Forkjørskryss". Skiltet kan også brukes for å oppheve forkjørsvveg, se skilt 208 "Slutt på forkjørsvveg".

Hvis skiltet ikke kan sees på en avstand lik stoppsikt, skal det forvarsles ved oppsetting av skilt 202 "Vikeplikt" med underskilt 824 "Forvarsling av stopp". Forvarslet plasseres normalt i samme avstand som fareskilt (150-250 m).

206 Forkjørsvveg

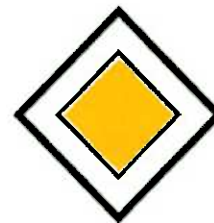
Størrelse:

LS 40 x 40 cm

MS 50 x 50 cm

Utforming:

M1974

Vedtaksmyndighet:

Rv Vegdirektoratet*

Fv Vegdirektoratet*

Kv Vegdirektoratet*

Pv Vegdirektoratet*

* Myndighet delegert til vegsjefene ved rundskriv nr. 26/82 Plan av 15. mars 1982.

Skiltet angir at fører som kommer fra sideveg eller kryssende veg er pålagt vikeplikt i henhold til oppsatt skilt 202 "Vikeplikt" eller 204 "Stopp".

Skiltet gjelder til det blir opphevet ved oppsatt skilt 208 "Slutt på forkjørsvveg" eller skilt 202 "Vikeplikt" eller skilt 204 "Stopp".

I kjørefelt skiltet med skilt 531 "Felt for fartsøkning" gjelder likevel trafikkreglenes bestemmelser om kjøring i slikt felt.

Anvendelse:

Forkjørsvveg kan etableres på veger med hovedfunksjon som samleveg eller høyere, dersom følgende betingelser er oppfylt:

1. Alle kryss på strekningen skal ha en geometrisk utforming som samsvarer med forkjørsvreguleringen. Førning av forkjørsvvegen i 90° gjennom kryss tillates ikke.

2. I byer og tettbygde strøk må forholdet til fotgjengere og syklister være vurdert, og nødvendig sikring utført.
 3. Forkjørsvegen skal etableres ut fra eksisterende forkjørsvegnett.
 4. Forkjørsvegen skal brytes på naturlig sted, f.eks. foran annen forkjørsveg, foran rundkjøring, eller foran annen kryssende veg dersom forkjørsvegen kommer inn som sideveg i T-kryss. Hvis forkjørsvegen unntaksvis må brytes på vegstrekning, skal dette skje umiddelbart etter vegkryss. (Se skilt 208 "Slutt på forkjørsveg".)
- feltet. Dersom alle kryss på en vegstrekning har fartsøkningfelt skiltet med skilt 531, skal skilt 206 ikke gjentas mellom kryssene.

Forkjørsveg skal angis med skilt 206 "Forkjørsveg". Skilt 202 "Vikeplikt" eller 204 "Stopp" skal settes opp i alle kryssende eller tilsluttende veier.

Skilt 206 plasseres på høyre eller begge sider av vegen der forkjørsvegen begynner, og gjentas 40-60 m etter vegkryss. Ved kort avstand mellom kryss er det ikke nødvendig å gjenta skiltet etter alle kryssene.

Etter vegkryss skal skilt 206 plasseres på samme stolpe som eventuelt vegnummerskilt (skilt 708) og gjentakelse av fartsgrense (skilt 362). Skiltene skal da stå i følgende rekkefølge ovenfra: Fartsgrenseskilt - forkjørsvegskilt - vegnummerskilt. Andre hovedskilt skal ikke plasseres sammen med skilt 206.

I vegkryss hvor det videre løp av forkjørsvegen ikke er umiddelbart klart, kan skilt 206 ha underskilt 822 "Forløp av forkjørsveg". Slik skilting bør som regel anses som midlertidig inntil krysset kan ombygges, jfr. punkt 1 ovenfor.

På forkjørsveg varsler skilt 531 "Felt for fartsøkning" om at trafikreglens bestemmelser om kjøring ved fartsøkningfelt gjelder, det vil si at trafikk i fartsøkningfeltet ikke er pålagt vanlig vikeplikt. For å unngå misforståelser bør skilt 206 ikke gjentas umiddelbart etter avslutning av fartsøkning-

208 Slutt på forkjørsvveg

Størrelse:
MS 50 x 50 cm

Utforming:
M1974

Vedtaksmyndighet:
Rv Vegdirektoratet*
Fv Vegdirektoratet*
Kv Vegdirektoratet*
Pv Vegdirektoratet*

* Myndighet delegert til vegsjefene ved rundskriv nr. 26/82 Plan av 15. mars 1982.

Anvendelse:

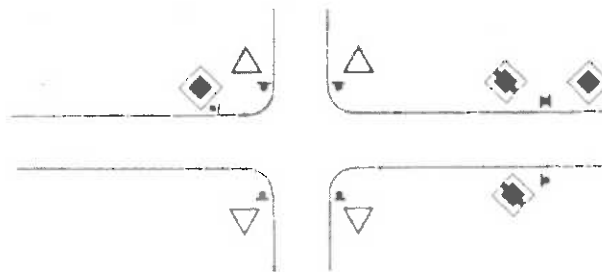
Forkjørsvveg skal oppheves på naturlig sted, fortrinnsvis i kryss med annen forkjørsvveg, i rundkjøring, eller foran annen kryssende veg dersom forkjørsvvegen kommer inn som sideveg i T-kryss. Hvis forkjørsvvegen unntaksvis må slutte på vegstrekning, skal dette skje umiddelbart etter vegkryss.

Skilt 208 anvendes for å angi slutt på forkjørsvveg når denne slutter på vegstrekning eller foran kryss med veg som ikke er forkjørsvveg (Figur 3.1). Skiltet settes opp på begge sider av kjørebanelen.

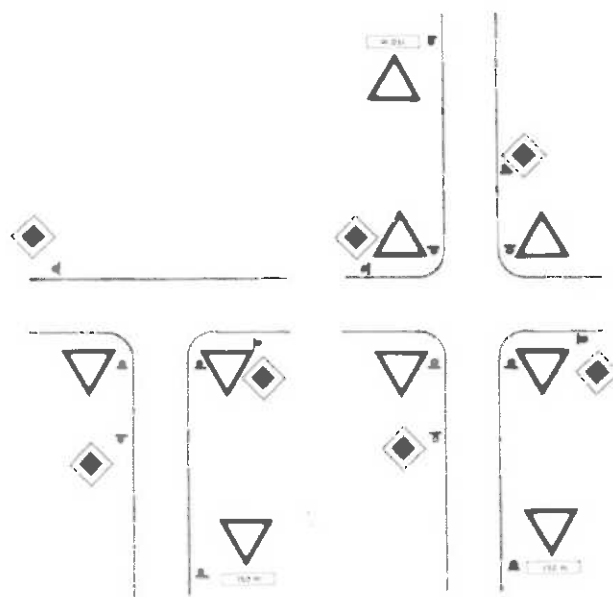
Når forkjørsvveg slutter eller brytes i kryss med annen forkjørsvveg, skal skilt 202 "Vikeplikt" med underskilt 802 "Avstand" (evt. 824 "Forvarsling av stopp") settes opp som forvarsling, og skilt 202 (evt. 204 "Stopp") settes opp på vanlig måte i krysset (Figur 3.2). Skilt 208 skal ikke anvendes i slike tilfeller.

Når forkjørsvveg brytes i rundkjøring, skal skiltkombinasjonen 202 "Vikeplikt" / 406 "Påbudt rundkjøring" / 802 "Avstand"

settes opp som forvarsling. Slik forvarsling kan imidlertid sløyfes dersom orienteringstavle med symbol for rundkjøring (720.3) er satt opp.

Figur 3.1. Eksempel på anvendelse av skilt 208

Figur 3.2 Eksempler på anvendelse av skilt 202/802 og 206

210 Forkjørskryss

Størrelse:

LS 70 cm
MS 90 cm
SS 120 cm

Utforming:
M1969

Skiltmyndighet:
som forkjørsskilt

Rv Vegdirektoratet*
Fv Vegdirektoratet*
Kv Vegdirektoratet*
Pv Vegdirektoratet*

Som fareskilt:

Rv Vegsjefen
Fv Vegsjefen
Kv Formannskapet
Pv Vegsjefen

* Myndighet delegert til vegsjefene ved rundskriv nr. 26/82 Plan av 15. mars 1982.

Skiltet varsler om farlig vegkryss hvor trafikk fra sideveg eller kryssende veg er pålagt vikeplikt med skilt 202 "Vikeplikt" eller 204 "Stopp".

Anvendelse:

Skiltet kan anvendes på andre veger enn forkjørsveger for å etablere forkjørskryss og kan i så tilfelle bare brukes ved at skilt 202 "Vikeplikt" eller skilt 204 "Stopp" settes opp på sideveg.

Forkjørskryss skal bare etableres i helt spesielle tilfeller, som f.eks.:

- kryss med mange ulykker som kan til-

- bakeføres til vikepliktforholdene
- nærmest tilliggende kryss til signalregulert kryss for å bedre trafikkavviklingen i dette
- kryss nær signalregulert gangfelt, for å hindre misforståelser om hvor signalreguleringen gjelder

Med unntak som følger av reglene ovenfor skal forkjørskryss ikke anvendes for å regulere mellomliggende kryss på en strekning med signalregulering.

Før forkjørskryss etableres, skal det vurderes om den aktuelle vegstrekning bør reguleres som forkjørsvog. Forkjørskryss må ikke etableres i en slik grad at vikepliktreguleringen stadig veksler fra kryss til kryss over en vegstrekning eller innen et område.

For kryssutforming og forholdet til gående og syklende gjelder samme krav som for etablering av forkjørsvog, se skilt 206 "Forkjørsvog".

Skiltet må ikke plasseres slik at det kan oppstå misforståelser angående hvilken sideveg det gjelder.

På forkjørsvog skiltet med skilt 206 "Forkjørsvog" kan skiltet anvendes foran vegkryss som er uoversiktlig eller komplisert eller hvor krysset ellers utgjør en fare.

Skilt 210 brukes vanligvis ikke hvis krysset kan ses i en avstand lik to ganger stoppsikt eller foran vegkryss som er tilstrekkelig varslet med andre skilt som f.eks. orienteringstavler, kjørefelttavle eller kjørefeltskilt.

Skilt 210 skal ikke anvendes foran rundkjøringer, lyssignaler eller akselerasjonsfelt.

212 Vikeplikt for møtende kjøretøy

Størrelse:

LS 60 cm

MS 80 cm

Utforming:

M 1980

Vedtaksmyndighet

Rv Politiet/vegsjefen

Fv Politiet/vegsjefen

Kv Politiet/vegsjefen

Pv Politiet/vegsjefen

Skiltet angir forbud mot å kjøre inn på smal vegstrekning dersom slik kjøring medfører at møtende kjøretøy må stanse, jfr. skilt 214 "Møtende kjøretøy har vikeplikt".

Anvendelse:

Skiltet skal bare brukes når den smale vegstrekning kan ses i hele sin lengde mellom møteplassene. Ved større trafikkmengder eller når den smale vegstrekning er over 50 m, bør signalanlegg benyttes, eller trafikken dirigeres manuelt (jfr. Vegtrafikkloven § 7). Når kjørebanelen har innsnevring på én side, vil det ofte være naturlig å gi den kjøretretning som har innsnevringen på sin side vikeplikt, men av hensyn til trafikkavviklingen eller andre forhold som f.eks. begrenset sikt foran innsnevringen, kan det uten hensyn til hvor innsnevringen ligger, være aktuelt å gi vikeplikt til den kjøretretning som har minst trafikk eller til den kjøretretning som har best sikt bortenfor innsnevringen.

Når skilt 212 er brukt, skal skilt 214 "Møtende kjøretøy har vikeplikt" settes opp for trafikk i motsatt retning. Skilt 212 kan forvarsles med samme skilt og underskilt 802 "Avstand".

214 Møtende kjøretøy har vikeplikt

Størrelse

MS 50 x 50 cm

SS 65 x 65 cm

Utforming:

M 1969

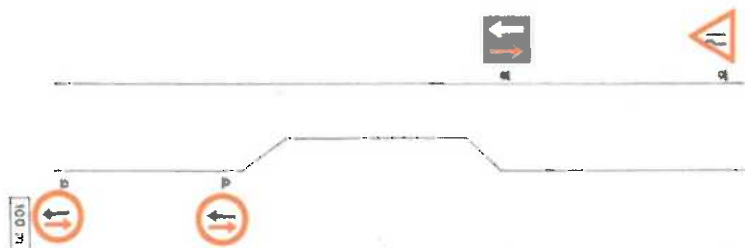
Vedtaksmyndighet:

Politiet/vegsjefen

Skiltet angir at møtende kjøretøy har vikeplikt i henhold til oppsatt skilt 212 "Vikeplikt for møtende kjøretøy".

Anvendelse:

Skiltet skal kun brukes under de forutsetninger som er angitt under skilt 212 "Vikeplikt for møtende kjøretøy". Skiltet kan forvarslas med ett av skiltene 106 "Smalere veg".

Figur 3.3 Eksempel på anvendelse av skilt 212 og 214

2-4. Underskilt til fare-, vikeplikt- og forkjørsskilt.

2-4.0 GENERELT

De fleste fare-, vikeplikt- og forkjørsskilt kan ha underskilt som gir tilleggsopplysninger. Tillatte underskilt og tekster er dels gitt under de generelle bestemmelser for hver skiltgruppe og dels i beskrivelsen av de enkelte skilt. Andre underskilt enn de som gjengis i dette kapittel, kan ikke brukes uten vegsjefens godkjenning. Det kan ikke nyttes mer enn to underskilt til hvert hovedskilt. Underskilt skal ikke settes opp uten hovedskilt. Underskilt som skjerper et hovedskilts betydning kan ikke nyttes uten tillatelse fra Vegdirektoratet.

2-4.1 UTFORMING

Underskilt er rektangulære eller kvadratiske. Underskilt har hvit bunn, sort bord og sorte symboler eller tekst, med mindre annet er fastsatt for det enkelte skilt. Underskilt for arbeidsvarsling skal ha oransje bunn, sort bord og sorte symboler eller tekst.

Underskilt med symbol

Underskilt med symbol har fast utforming og sitt eget skiltmønster. Detaljer om utforming av disse er gitt i beskrivelsen av de enkelte underskilt.

Underskilt med tekst

Vanlige underskilttekster skal ha teksthøyde avhengig av hovedskiltets størrelse og er angitt for det enkelte skilt.

Høyden av underskilt med tekst bestemmes etter antall linjer med tekst og tekst-

høyden. Hver linje skal ha skilthøyde på $13/7 H$, slik at en får de skilthøyder som er gitt i figur 4.1

Antall linjer	Teksthøyde H (mm)			
	70	105	140	175
1	130	195	260	325
2	260	390	520	650
3	390	585	780	975

Figur 4.1 Høyde (i mm) av underskilt med forskjellig antall linjer og tekst-høyder

Bredden av underskilt med tekst bestemmes etter hovedskiltets størrelse og er gitt i figur 4.2. Etter beregning av den plass tekst og andre elementer krever, fordeles eventuell overskytende bredde likt på begge sider mellom tekst og border.

Skiltform	Hovedskilt – størrelse (mm)		
	LS	MS	SS
Trekantede skilt	650	850	1150
Runde skilt	600	800	1000

Figur 4.2 Bredde (i mm) av underskilt med tekst.

Underskilt med tekst til opplysnings- og serviceskilt skal ha samme bredde som hovedskiltet.

Bordbredde på underskilt med tekst er gitt i figur 4.3. Borden på underskilt skal ikke ha avrundede hjørner.

Teksthøyde H (mm)	35	70	105	140	175
Bordbredde	5	10	10	15	15

Figur 4.3: Bredde (i mm) av bord på underskilt med tekst

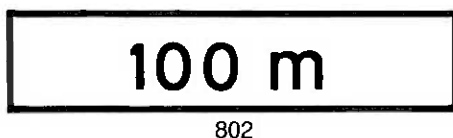
2-4.2 PLASSERING

Underskilt plasseres direkte under hovedskiltet uten avstand mellom hovedskilt og underskilt. Anvendes flere underskilt til samme hovedskilt, skal det mellom bordene på øverste og nederste underskilt være en avstand lik bordbredden. Underskilt plasseres parallelt med hovedskiltet

2-4.3 DE ENKELTE UNDERSKILT

I det etterfølgende er gitt regler for anvendelse, størrelse og utforming for de enkelte underskilt til fareskilt, vikepliktsskilt og forkjørsskilt.

802 Avstand

Underskiltet angir avstanden til det sted hvor hovedskiltet begynner å gjelde, eller til sted hvor tilsvarende hovedskilt er satt opp (forvarsling).

Anvendelse:

Der fareskilt er plassert nærmere farestedet enn 150 m, eller når farestedet ikke kan sees på en avstand mindre enn 150 m, bør avstanden til fare angis på underskilt 802.

Der det er ønskelig å forvarsle en regulering angitt med ett av skiltene som angitt nedenfor, kan dette gjøres ved å sette opp samme hovedskilt og underskilt 802.

- 202 Vikeplikt
- 208 Slutt på forkjørsveg
- 210 Forkjørskruss
- 212 Vikeplikt for møtende kjøretøy

Avstanden som angis på underskilt 802 under én kilometer skal være angitt i meter med det nærmeste av følgende avstandstall med benevnning m:

25 - 50 - 75 - 100 - 150 - 200 - 250 - 300 - 400 - 500 - 600 - 800 (m)

Er avstanden én kilometer eller mer, skal dette angis i kilometer med én desimal og med det nærmeste av følgende avstandstall med benevnning km:

1 - 1,3 - 1,6 - 2 - 2,5 - 3 - 4 - 5 - osv. (km)

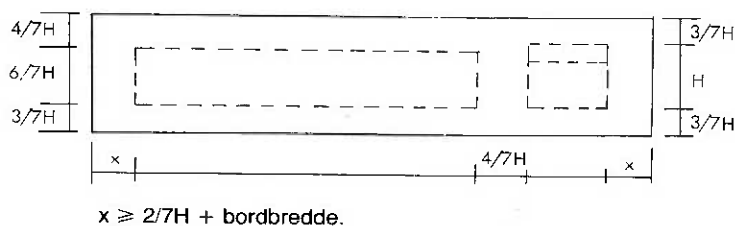
Størrelse og utforming:

Underskilt 802 utføres i tre standardstørrelser som angitt i figur 4.4. Hovedskilt og underskilt skal være i samme størrelsesgruppe.

	Bredden b (mm) når hovedskilt er:		Høyde h (mm)	Teksth. H (mm)	Bordbr. (mm)
	fareskilt	annet enn fareskilt			
LS	650	Hovedskiltets	130	70	10
MS	850	bredde eller	195	105	10
SS	1150	diameter	260	140	15

Figur 4.4 Standardstørrelser for underskilt 802

Teksten på underskilt 802 kan varieres og plasseres på skiltet som vist i figur 4.5.

Figur 4.5 Plassering av tekst på underskilt 802

804 Utstrekning

0,2 - 1,3 km

804

Underskiltet angir at hovedskiltet gjelder for bestemt vegstrekning. Tallene angir avstanden til vegstrekningens begynnelse og slutt.

Anvendelse:

Der fare varslet med fareskilt gjelder en lengre vegstrekning (normalt over 500 m), skal avstanden fra skiltet til det sted hvor farestrekningen begynner og til den slutter angis på underskilt 804.

Når den lengste av avstandene som angis er mindre enn 900 m, skal avstanden angis i meter med det nærmeste av følgende standardiserte avstandstall med benevning m:

25 - 50 - 75 - 100 - 150 - 200 - 250 - 300 - 400 - 500 - 600 - 800 (m)

Når den lengste av avstandenene som angis er 900 m eller mer, angis begge avstander i kilometer med benevning km. Avstanden til begynnelsen av farestrekningen gis med maksimalt én desimal og avstanden til slutten med det nærmeste av følgende tall:

1 - 1,3 - 1,6 - 2 - 2,5 - 3 - 4 - 5, osv. (km)

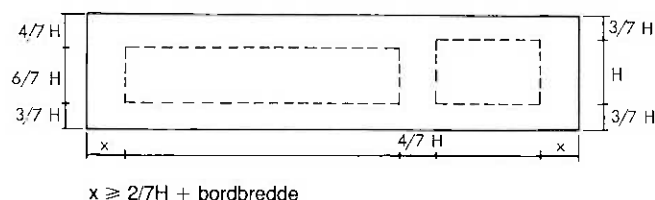
Størrelse og utforming:

Underskilt 804 utføres i tre standardstørrelser som angitt i figur 4.6. Hovedskilt og underskilt skal alltid være i samme størrelsesgruppe

	Bredde b (mm) når hovedskilt er		Høyde h (mm)	Teksthøyde H (mm)	Bordbredde (mm)
	fareskilt	forbudsskilt			
LS	650	600	130	70	10
MS	850	800	195	105	10
SS	1150	1000	260	140	15

Figur 4.6 Standardstørrelser for underskilt 804

Teksten på underskilt 804 kan varieres og plasseres på skiltet som vist i figur 4.7..

Figur 4.7 Plassering av tekst på underskilt 804.

808 Tekst

**Gjelder ikke
buss og taxi**

Underskiltet brukes når det ikke er hensiktsmessig å gi vedkommende regulering eller informasjon med underskilt med symbol, tall e.a.

Når det nyttes fareskilt til midlertidig skilting, f.eks. i forbindelse med vegarbeid, kan underskiltet ha oransje bunn og sort bord og tekst.

Anvendelse:

For å unngå stor variasjon i underskilttekster, bør andre tekster enn angitt i det følgende ikke brukes. Dersom behov for bruk av andre tekster oppstår, skal tillatelse innhentes fra vegsjefen.

Tekster som skjerper et hovedskilts betydning og som ikke er angitt i det følgende, skal ikke anvendes.

Skiltene 808.1-9

Is-svuller 808.1	Teleskade 808.2	Ferist 808.3
Bakketopp 808.4	Flom 808.5	Gardstun 808.6
Fartsdempere 808.7	Ved våt vegbane 808.8	Blinde 808.9

Anvendelse:

Skiltene 808.1-9 anvendes som underskilt til enkelte fareskilt som spesifisert nedenfor og benyttes til å varsle trafikantene om hva den varslede faren består i:

Skilt nr.	Tekst	Kan anvendes som underskilt til skilt nr.:
808.1	Is-svuller eller Is-svullar	108
808.2	Teleskade	108
808.3	Ferist	108
808.4	Bakketopp	156
808.5	Flom	156
808.6	Gardstun	156
808.7	Fartsdempere	108
808.8	Ved våt vegbane	116
808.9	Blinde	140

Størrelse og utforming:

Skiltene 808.1-9 skal ha hvit bunn, sorte bokstaver og bord.

Skiltene 808.1-9 utføres i tre standardstørrelser som angitt i figur 4.8

	Bredde b (mm)	Høyde h (mm)		Teksthøyde H (mm)	Bordbredde y (mm)
		808.1-6 808.9	808.7-8		
LS	650	130	260	70	10
MS	850	195	390	105	10
SS	1150	260	520	140	15

Figur 4.8 Standardstørrelser for under skiltene 808.1 - 9

Skiltene 808.10-29

808.10

Anvendelse:

Underskiltserien 808.10-29 er forbeholdt underskilt til fareskilt som settes opp i forbindelse med arbeidsvarsling. De enkelte underskilt og tillatte kombinasjoner med fareskilt fastsettes i retningslinjene for varsling av arbeid på veg - Håndbok 051 ARBEIDSVARSLING.

Størrelse og utforming:

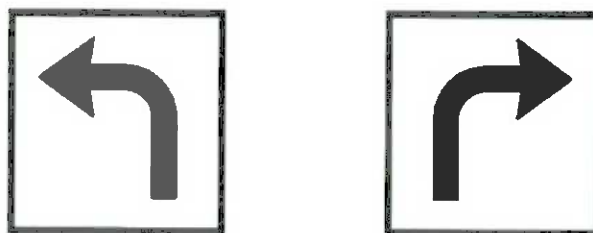
Skiltene 808.10-808.29 skal ha oransje bunn, sort bord og sorte bokstaver.

Skiltene 808.10-808.29 utføres i to standardstørrelser som angitt i figur 4.9

	Bredde b (mm)	Høyde h (mm)			Teksthøyde H (mm)	Bordbredde y (mm)
		1 linje	2 linjer	3 linjer		
MS	850	195	390	585	105	10
SS	1150	260	520	780	140	15

Figur 4.9 Standardstørrelser for underskilt 808.10 - 29

810 Svingpil

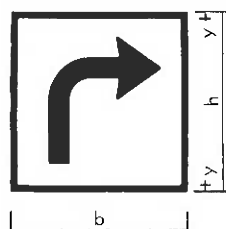
Underskiltet angir at hovedskiltet gjelder etter sving i vegkryss.

Anvendelse:

Skilt 810 anvendes som underskilt til fareskilt når fare på kryssende veg ligger så nær krysset at den ikke kan varsles på forsvarlig måte på kryssende veg.

Størrelse og utforming:

Skilt 810 har hvit bunn, sort bord og sort symbol og utformes for øvrig som vist i figur 4.10.

	b	h	y	Pilsymbol
LS	260	260	10	M ₁ – M ₄ (1969)
MS	325	325	10	
SS	390	390	15	

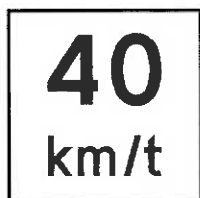
Figur 4.10 Størrelse og utforming av skilt 810

812 Anbefalt fart

Størrelse:

MS 850 x 850 mm
SS 1150 x 1150 mm

Utforming
M 1980

Underskiltet angir den maksimale hastigheten den varslede fare tilsier under normale vær-, føre-, sikt-, og lysforhold.

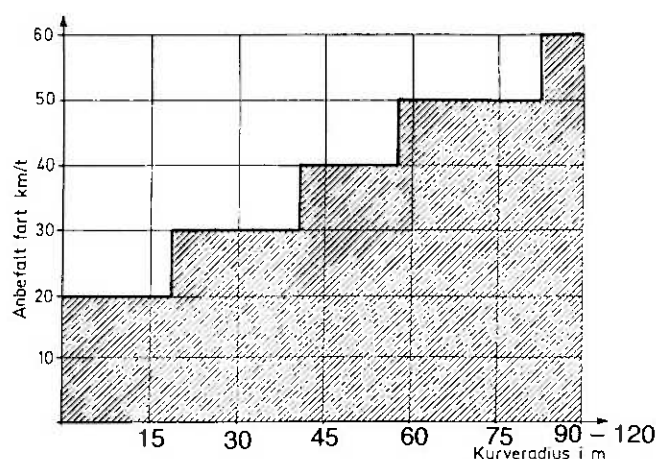
Anvendelse:

Skiltet kan brukes som underskilt til skilt 100 "Farlig sving" og bør kun anvendes i helt spesielle kurver for å få størst effekt.

Ved vurdering av innføring av underskilt 812 skal følgende kriterier anvendes:

- Sikker kjørefart i kurven er minst 15-20 km/t under normal kjørefart (gjennomsnittsfart) på strekningen før kurven.
- Kurveforløp eller innsnevring i kurven er slik at den ikke er synlig for trafikantene i tilstrekkelig avstand for komfortabel nedbremsing.
- Kurven må være forsøkt utbedret ved bakgrunnsoppmerking, retningsmarkering, kantstolper eller trafikkskilt uten at dette har gitt tilfredsstillende resultat.
- Kurve med flere registrerte trafikkuhell som kan tilbakeføres til linjeføringen (spesielt møte- og utforkjøringsulykker).
- Hver kjøreretning i kurven vurderes for seg.

Farten som angis på skiltet bestemmes ut fra hensynet til komfortabel sideakselerasjon ($\leq 0,25 G$). Den anbefalte fart fastsettes ut fra kurvens radius (maks 120 m) som angitt i figur 4.11. Det kan ikke angis anbefalt fart høyere enn 60 km/t.

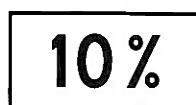
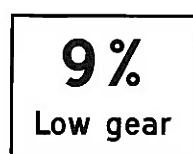
Figur 4.11 Anbefalt fart for ulike kurveradier.

Målinger viser at trafikantene følger den anbefalte fart som er beregnet på denne måten. Kun i helt spesielle tilfeller hvor andre forhold enn kurven selv påvirker kjørefarten vil det være riktig å senke kjørefarten på skiltet ytterligere.

Kjørefarten bestemmes normalt for bar, våt veg som bl.a. er dimensjonerende kjøreforhold i vegnormalene.

Under helt spesielle forhold kan anbefalt fart også nyttes på vinterføre. Det forutsettes da at skiltet kun er oppsatt i den tiden vinterføre kan påregnes. Fastsettelsen av slik anbefalt fart må utprøves på stedet, og bør ikke nyttes uten at saken har vært vurdert i Vegdirektoratet.

813 Stigningsgrad

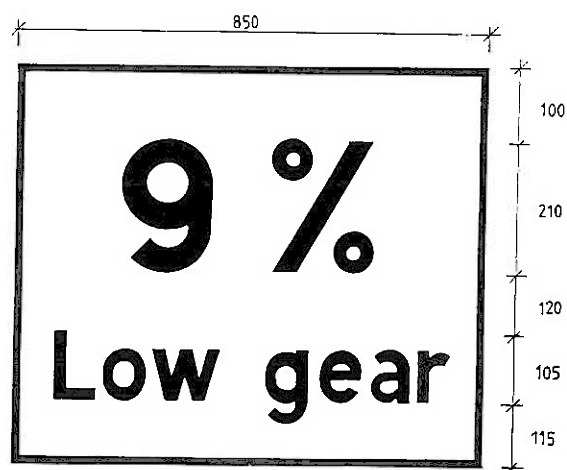
Anvendelse:

Skiltet skal brukes som underskilt til skilt 104 "Bratt bakke". Skilt 813.2 kan bare benyttes under skilt 104.2 "Fall".

Skiltet skal ikke benyttes for å angi lavere stigningsgrad enn 6%. Nærmere bestemmelser om bruk av skiltet er gitt under skilt 104 "Bratt bakke".

Størrelse og utforming:

Underskilt 813 utformes som vist i figur 4.12

Figur 4.12 Størrelse og utforming av skilt 813

814 Virkelig fri vegbredde

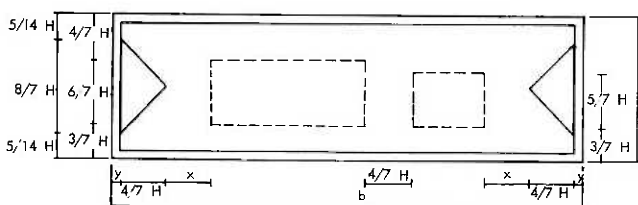
Anvendelse:

Underskilt 814 kan anvendes som underskilt til skilt 106 "Smalere veg". Bredden angis i m og avrundes nedover til nærmeste 0,1 m.

Dersom den virkelige fri vegbredde er for smal for kjøretøy med en bredde lik eller mindre enn den gjeldende generelt fastsatte største tillatte bredde, skal skilt 312 "Breddegrense" anvendes istedenfor underskilt 814.

Størrelse og utforming:

Skilt 814 har hvit bunn, sort bord og sort tekst, og utformes for øvrig som vist i figur 4.13

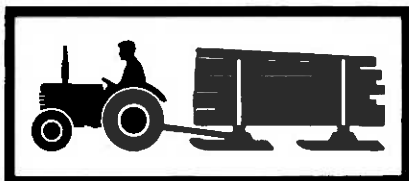

Mål i mm

	b	h	H	y
LS	650	195	105	10
MS	850	260	140	15

Figur 4.13 Størrelse og utforming av skilt 814

816 Kryssende tømmerveg

Størrelse:
850 x 260 mm

Utforming:
M 1980

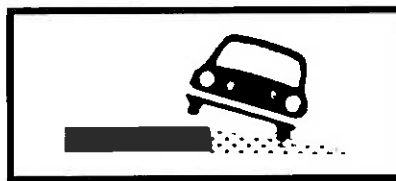
Bordbredde:
15 mm

Anvendelse:

Skilt 816 kan anvendes som underskilt til skilt 156 "Annen fare" dersom kryssende tømmerveg kan komme overraskende på trafikantene.

Skilt 816 har hvit bunn, sort bord og sort symbol.

818 Svak skulder

Størrelse:
850 x 260 mm

Utforming:
M 1980

Bordbredde:
15 mm

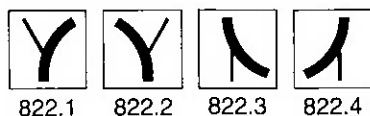
Anvendelse:

Skilt 818 kan anvendes som underskilt til skilt 156 "Annen fare" på veger der skulder har utilstrekkelig bæreevne slik at den ikke kan benyttes av motorkjøretøyer.

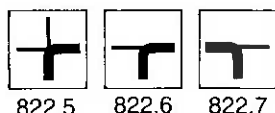
Skilt 818 har hvit bunn, sort bord og sort symbol.

822 Forløp av forkjørsvveg

Størrelse:
LS 40 x 40 cm
Ms 50 x 50 cm

Utforming:
Se teksten

Utforming:

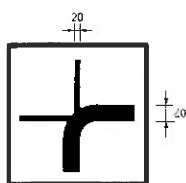
Skilt 822 utformes i likhet med eksemplet som er vist i figur 4.14. Skiltet skal ha bordbredde på 10 og 15 mm for skilt i henholdsvis størrelsesgruppe LS og MS.

Underskiltet viser et skjema tisk bilde av krysset, hvor tykk strek angir forkjørsvveg og tynn strek angir veg hvor skiltene 202 "Vikeplikt" eller 204 "Stopp" er satt opp.

Anvendelse:

Skilt 822 anvendes som underskilt til skilt 202 "Vikeplikt", 204 "Stopp" og 206 "Forkjørsvveg" dersom det videre løp av forkjørsvvegen ikke er umiddelbart klart. Krysset som avbildes på skiltet skal i grove trekk gjengi vegenes forløp i krysset. Symbolene som vist på skiltene 822.1-4 bør i størst mulig grad anvendes.

Skiltet kan også anvendes ved rettvinklet 4-armet kryss og rettvinklet T-kryss der forkjørsvvegen fortsetter på kryssende veg (symbolene 5-7). Slik skilting må kun brukes midlertidig fordi dette gir en dårlig trafikkteknisk løsning. Endring i kryssets geometriske utforming bør etterstrebnes.

Figur 4.14 Eksempel på utforming av skilt 822

824 Forvarsling av stopp

Størrelse:
Se teksten

Utforming:
Se figur 4.15

824

Underskiltet brukes sammen med skilt 202 "Vikeplikt" for å varsle om at skilt 204 "Stopp" er satt opp i angitt avstand.

Anvendelse:

Skilt 824 brukes som underskilt til skilt 202 "Vikeplikt" til forvarsling av skilt 204 "Stopp" dersom skilt 204 "Stopp" ikke kan sees på en avstand lik stoppsikt. Skiltene 202/824 plasseres normalt i samme avstand som fareskilt (150-250 m).

Størrelse og utforming:

Skilt 824 har hvit bunn, sort bord og sort tekst, og utføres i to standardstørrelser som angitt i figur 4.15

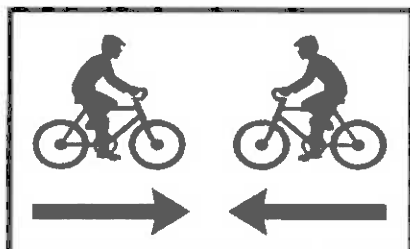
	Bredde b (mm)	Høyde h (mm)	Teksthøyde H (mm)	Bordbredde y (mm)
MS	650	520	140	15
SS	850	650	175	15

*Figur 4.15 Størrelse og utforming av skilt
824*

826 Sykkeltrafikk i begge kjøreretninger

Størrelse:
Se figur 4.16

Utforming:
M 1980

Størrelse og utforming

Skilt 826 utformes etter sitt skiltmønster (M 1980), og skal ha størrelse og bordbredde som angitt i figur 4.

Underskiltet viser at det er tillatt å sykle i begge kjøreretninger.

Anvendelse:

Skilt 826 skal brukes som underskilt til skilt 202 «Vikeplikt» når dette er satt opp for å pålegge trafikk på bilveg vikeplikt for sykkelveg eller gang- og sykkelveg hvor det er tillatt å sykle i begge kjøreretninger. Skiltet skal også brukes på eventuell forvarsling av slik vikepliktregulering, og skal stå over skilt 802 «Avstand».

Skilt 826 skal ikke anvendes for annet formål enn det som er nevnt ovenfor. Dersom det i andre tilfeller er nødvendig å varsle om kryssende sykkeltrafikk, anvendes fareskilt 144 «Syklende».

	Bredde (mm)	Høyde (mm)	Bordbredde
LS	500	350	10
MS	650	450	15

Figur 4.16 Størrelse og utforming av skilt 826

Statens vegvesen

Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep.
0033 Oslo

Håndbøkene kan bestilles fra:

Statens vegvesen

Vegdirektoratet

Håndbokeekspedisjonen

Boks 8142, Dep.,

0033 Oslo

Tlf.: 22073500

Fax: 22073768

ISBN 82-7207-460-5